

ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษี

เงินได้บุคคลธรรมดา : กรณีศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

**The Factor Influencing Perception of Personal Tax Payment : A Case Study of
Hatyai City, Songkhla Province**

นพวรรณ คงสัจญ์

Noppawan Kongsan

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Business Administration

Prince of Songkla University

2559

ชื่อสารนิพนธ์	ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นางสาวนพวรรณ คงสัจญ์
สาขาวิชา	บริหารธุรกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

.....
(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์วิญชัย อุ่นอดิเรกกุล)

.....กรรมการ
(นางกัญญา กองขุนชาญ)

.....
(ดร.ธนาวุฒิ แสงศาสนีย์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

ชื่อสารนิพนธ์	ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นางสาวนพวรรณ คงสัจญ์
สาขาวิชา	บริหารธุรกิจ
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ปีภาษี 2557 ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 399 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากการทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า 1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ได้แก่ ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร การเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษี อายุ การศึกษาวิชาภาษีอากร ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แบบแสดงรายการประเภทที่ใช้คำนวณภาษีเป็นประจำ และวิธีการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันเชิงลบ ได้แก่ เพศ ระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน และลักษณะการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 3) ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ การขอคืนภาษี ลักษณะการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และสถานภาพ

Minor Thesis Title	The Factor Influencing Perception of Personal Tax Payment : A Case Study of Hatyai City, Songkhla Province.
Author	Miss Noppawan Kongsan
Major Program	Business Administration
Academic Year	2015

ABSTRACT

This research aimed to study knowledge and understanding of submission of personal income tax and pay personal income tax, and to investigate factors affecting knowledge and understanding of submission of personal income tax and pay personal income tax in Hatyai City, Songkhla Province. The samples of this study were 399 taxpayers in Hatyai City, Songkhla Province, who filed Personal Income Tax forms P.N.D. 90 and P.N.D. 91 in tax year 2014. The instrument was a questionnaire, and the data were statistically analyzed using frequency, percentage, average, standard deviation, and multiple regression.

The result showed that the samples' knowledge and understanding of submission of personal income tax and pay personal income tax was at the moderate level. According to the testing of factors effecting knowledge and understanding of submission of personal income tax and pay personal income tax of the respondents, it can be discovered that (1) there was positive relationship between attention to tax news, participation in seminars on tax computation, age, education on taxation, level of highest education, experience in tax computation, tax return form for normal computation and tax return form for payment. (2) There was negative relationship between ages, an amount of time spent on personal income tax computation, occupations, monthly personal income, and categories of people's personal income tax computation. (3) Factors which were unrelated with each other included tax refunds, nature of the form submission, perception channels, regulation of personal income tax computation, and status.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาและประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ อาจารย์วิญชัย อุ่นอดิเรกกุล และคุณกันยา กองขุนชาญ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้ชี้แนะแนวทาง ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนให้แนวคิด ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และให้ความช่วยเหลือตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องจนสารนิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับข้าพเจ้าตลอดหลักสูตรการศึกษารวมถึงบุคลากรทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้สละเวลาและยินดีตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือจนทำให้สารนิพนธ์มีความสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และขอบคุณญาติพี่น้องที่คอยสนับสนุนและเป็นที่กำลังใจจนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นพวรรณ คงสัญ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ.....	(6)
รายการตาราง	(8)
รายการภาพประกอบ	(9)

บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม	9
หลักการทั่วไปเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากร	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	23

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	24
รูปแบบการศึกษา.....	25
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
การวิเคราะห์ข้อมูล	27

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	31
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	32
ส่วนที่ 2 พฤติกรรมเกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษี	
เงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	34
ส่วนที่ 3 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นแบบและ	
การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	38
ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับ	
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษี	
เงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	42
ส่วนที่ 5 ทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจ	
เกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	
ของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
สรุปสมมติฐานการศึกษา.....	46
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	48
สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล	49
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	56
ข้อจำกัดจากการศึกษา.....	56
ข้อเสนอแนะของการศึกษา.....	56
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก ก	61
ประวัติผู้เขียน.....	68

รายการตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงความถี่ ร้อยละ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	33
4.2 แสดงความถี่ ร้อยละ พฤติกรรมเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษี เงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม	36
4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	39
4.4 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	43
4.5 แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ และการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
4.6 สรุปสมมติฐานการศึกษา	46

รายการภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	23

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นภาษีทางตรงประเภทหนึ่งที่เป็นแหล่งเงินได้สำคัญของประเทศ ซึ่งมีหลักการจัดเก็บภาษีจากเงินหรือรายได้อันเนื่องมาจากความสามารถ หรือทรัพย์สินของบุคคลเป็นสำคัญ ถ้าไม่มีกฎหมายยกเว้นให้จะอยู่ในข่ายต้องเสียภาษีทั้งสิ้น ผู้เสียภาษีไม่สามารถผลักภาระภาษีไปให้ผู้อื่นได้ ฐานภาษีของภาษีนี้ เรียกว่า เงินได้สุทธิ ซึ่งคำนวณจากการนำเงินได้พึงประเมินตลอดทั้งปีภาษี (ปีปฏิทิน) ไปหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดตามประมวลรัษฎากร (กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร, 2557)

โดยทั่วไปกฎหมายกำหนดให้ผู้มีเงินได้ในปีภาษี (ปีปฏิทิน) ที่ล่วงมา มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประเมินตนเอง ณ ที่ว่าการอำเภอหรือสถานที่อื่นที่กฎหมายกำหนด ภายในวันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 มีนาคม ของปีถัดจากปีที่มีเงินได้ บางกรณีกฎหมายกำหนดให้ผู้มีเงินได้ต้องชำระภาษีก่อนถึงกำหนดเวลาด้วยการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี บางกรณีก็กำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ณ ที่จ่าย นำส่งต่อกรมสรรพากร บางกรณีถ้าเกี่ยวข้องกับบุคคลบางประเภทที่มิอนุสัญญา หรือความตกลงเพื่อป้องกันการเก็บภาษีซ้อนกับประเทศไทย ก็ต้องพิจารณาถึงความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อนระหว่างประเทศที่ได้ทำความตกลงกันประกอบด้วย (กองฝึกอบรม กรมสรรพากร, 2544)

กรมสรรพากรมีหน้าที่จัดเก็บภาษีและมีหน้าที่คืนเงินภาษีให้แก่บุคคลที่ชำระภาษีไว้เกิน สาเหตุที่มีภาษีชำระไว้เกิน เนื่องจากการได้มีการชำระภาษีไว้เกินหรือชำระภาษีช้า ก็คือชำระภาษีไว้มากกว่าจำนวนภาษีที่ต้องเสียหรือไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีประเภทนั้น ซึ่งกรมสรรพากรได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการคืนเงินภาษีไว้ว่าจะต้องคืนเงินภาษีด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง และได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติไว้ โดยการกำหนดเงื่อนไขเพื่อใช้คุ้มครองตรวจสอบเอกสารก่อนคืนเงินภาษีจากกรณีข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการยื่นแบบแสดงรายการ อาทิ กรณีที่ไม่มีเลขประจำตัวผู้เสียภาษี เลขประจำตัวภาษีผิดหรือซ้ำ และแบบยื่นเพิ่มเติม เป็นต้น เนื่องจากในแต่ละปีมีผู้ยื่นคำร้องขอคืนเงินภาษีเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบเอกสารก่อนคืนเงินภาษีได้ทุกรายที่ขอคืนเงินภาษี จากข้อมูลตามรายงานการคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปีภาษี 2557 ทั้งการยื่นแบบแสดงรายการด้วยกระดาษ ยื่นผ่านเครือข่าย

อินเทอร์เน็ตและยื่นผ่านช่องทางอื่น ประจำเดือนมิถุนายน 2558 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2558) มีผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและแจ้งความประสงค์ขอคืนเงินภาษีในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 จำนวนทั้งหมด 24,453 ราย แต่ติดเงื่อนไขเนื่องจากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นในการยื่นแบบแสดงรายการในกรณีที่กำหนดไว้ ทำให้ต้องสุ่มตรวจสอบเอกสารก่อนคืนเงินภาษี จำนวน 9,830 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.20 ของจำนวนผู้แจ้งความประสงค์ขอคืนเงินภาษีทั้งสิ้น ส่วนภาพรวมของกรมสรรพากรทั่วประเทศ คิดเป็นร้อยละ 41.04 ของจำนวนผู้แจ้งความประสงค์ขอคืนภาษีทั้งสิ้นทั่วประเทศ (กรมสรรพากร, 2558) จะเห็นได้ว่ามีผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แจ้งความประสงค์ขอคืนภาษีแต่ติดเงื่อนไขเนื่องจากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นในการยื่นแบบแสดงรายการในกรณีที่กำหนดไว้ ทำให้ต้องสุ่มตรวจสอบเอกสารก่อนคืนเงินภาษีในอัตราค่อนข้างสูง

นอกจากปัญหาและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการยื่นแบบแสดงรายการประเภทขอคืนภาษีดังกล่าวแล้ว ในแต่ละปีที่ผ่านมากรมสรรพากรยังพบปัญหาและข้อผิดพลาดเกิดขึ้นอีกเป็นจำนวนมากจากการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประเภทที่มีภาษีชำระ ไม่มีภาษีชำระ และที่ไม่แจ้งความประสงค์ขอคืนภาษี โดยพบปัญหาและข้อผิดพลาดเกิดขึ้นหลายกรณี อาทิ ผู้เสียภาษีกรอกรายการในแบบแสดงรายการไม่ชัดเจน ไม่ถูกต้องครบถ้วน ไม่กรอกจำนวนเงินในแบบแสดงรายการกรอกมาเฉพาะภาษีที่ชำระหรือขอคืน ไม่กรอกเอกสารในแบบแสดงรายการแต่แนบเอกสารมาพร้อมกับแบบแสดงรายการ ไม่กรอกรายการหักลดหย่อน กรอกรายการไม่ตรงกับช่องรายการที่กำหนด ยื่นแบบแสดงรายการเพิ่มเติมเนื่องจากยื่นแบบแสดงรายการครั้งแรกกรอกข้อมูลไม่ครบถ้วน เป็นต้น ส่วนข้อผิดพลาดที่มักพบบ่อย ได้แก่ กรณีหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดา มารดา และกรณีการใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้เป็นจำนวนสองเท่าของรายจ่ายที่จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา (กรมสรรพากร, 2558) ส่งผลให้เกิดปัญหาในการบันทึกและประมวลผลข้อมูลของกรมสรรพากร ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลหลังการประมวลผลไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริงและมีผลต่อภาษีที่ต้องชำระหรือภาษีที่ขอคืนของผู้เสียภาษี

จากปัญหาและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในแต่ละปีเป็นจำนวนมากดังกล่าวนี้ เป็นการชี้ให้เห็นว่ามีผู้เสียภาษีบางส่วนที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยปัญหาและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นอาจมาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นสิ่งที่กรมสรรพากรควรศึกษาค้นหาข้อมูลเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการนำมาใช้เพื่อทบทวนการให้ความรู้ความเข้าใจและการให้ความสะดวกในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ผู้เสียภาษี ต่อไป

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษี

ที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เนื่องจากตามข้อมูลรายงานการยื่นแบบแสดงรายการในแต่ละปีพบว่าอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีจำนวนผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มากที่สุดในจำนวนสำนักงานสรรพากรพื้นที่ทั้งหมดภายใต้สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 12 (กรมสรรพากร, 2558)

คำถามวิจัย

1. ผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับใด
2. ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91
2. เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91
2. นำผลการศึกษาไปใช้เพื่อทบทวนการให้ความรู้ความเข้าใจและการให้ความสะดวกในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยที่มีอิทธิพล หมายถึง ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการจดจำหรือระลึกถึงเรื่องราวจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ส่วนบุคคล ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษี ประสบการณ์การคำนวณภาษี ระยะเวลาที่ใช้คำนวณภาษี ลักษณะการคำนวณภาษี แบบแสดงรายการที่ใช้ในการคำนวณภาษี ลักษณะของการยื่นแบบแสดงรายการ วิธีการยื่นแบบแสดงรายการ การศึกษาวิชาภาษีอากร การอบรมเกี่ยวกับภาษีอากร ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร และการขอคืนภาษี

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หมายถึง ความสามารถในการจดจำหรือระลึกถึงเรื่องราวจากการเรียนรู้และประสบการณ์เรื่องเกณฑ์เงินได้พึงประเมิน การหักเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นฯ การหักค่าใช้จ่าย การหักค่าลดหย่อน การหักเงินบริจาค การขอผ่อนชำระภาษี กำหนดเวลาการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ช่องทางการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 และการชำระภาษีของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ผู้ศึกษาได้ศึกษาหัวข้อเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม
- 2.3 หลักการทั่วไปเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากร
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กรอบแนวคิด

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

1. ความรู้

คำว่า Knowledge บัญญัติศัพท์ว่า ความรู้ หมายถึง สาระ ข้อมูล แนวคิด หลักการ ที่บุคคลรวบรวมได้จากประสบการณ์ในวิถีชีวิต ความรู้เป็นผลที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคมและเทคโนโลยี บุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์ การศึกษา อบรม การรับการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การรับรู้ การคิดและการฝึกปฏิบัติ จนสามารถสรุปสาระความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้ หรือพัฒนาไปสู่ระดับที่สูงขึ้น (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2558)

บลูม (Bloom, 1972. อ้างถึงในอักษร สวัสดิ์, 2542, น. 26-28) กล่าวว่าความรู้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการ กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเน้นความจำ โดย Bloom และคณะได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ของคนว่าประกอบด้วยความรู้ 6 ระดับ จากระดับความรู้ขั้นต่ำไปสู่ระดับความรู้ขั้นสูง ได้แจกแจงรายละเอียดความรู้แต่ละระดับไว้ดังนี้

1) ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นการจำและการระลึกได้ถึงความคิด เป็นความจำที่เริ่มจากเรื่องง่าย ๆ มีความเป็นอิสระต่อกัน ไปจนถึงความจำในเรื่องที่ยากมีความซับซ้อน และมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

2) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางด้านสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล รวมทั้งความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปความหรือการขยายความ

3) การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) หรือนำความคิดรวบยอด (Comprehension) ของเรื่องราวเดิมไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ในเรื่องราวนั้น ซึ่งเป็นการใช้ความรู้โดยวิธีการนำความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปความ และการขยายความ

4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ (Comprehension) และการนำไปปรับใช้ในลักษณะของการจำแนกข้อมูลหรือเรื่องราวออกเป็น ส่วนย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบย่อย ๆ นั้น สามารถที่จะเข้ากันได้หรือไม่ ซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจได้อย่างแท้จริง

5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมข้อมูลหรือเรื่องราว ส่วนย่อย ๆ รวมกันเป็นข้อมูลหรือเรื่องราวไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างใหม่ที่ชัดเจน ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์

6) การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่า ความคิด ค่านิยม ผลงาน วิธีการ คำตอบ และเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยการกำหนด เกณฑ์ (Criteria) ในการพิจารณาตัดสินใจ จัดได้ว่าการประเมินผลเป็นขั้นตอนสูงสุดของพุทธิลักษณะ (Characteristics of cognitive domain) ที่จะต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์มาพิจารณาประกอบกันเพื่อการประเมินผล

ประภาพัฒน์ สุวรรณ (2527, น. 10-11) กล่าวว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมในระดับขั้นต้นของความสามารถทางสติปัญญา ซึ่งผู้เรียนสามารถที่จะจดจำ โดยการนึกได้ การมองเห็น การได้ยิน การจำได้ ความรู้ในขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหา เป็นต้น

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2535, น. 7) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้ หมายถึง การระลึกถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยมีประสบการณ์ รวมถึงการจำเนื้อเรื่องต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาแต่ละวิชาและวิชาที่เกี่ยวข้องพัวพันกันกับเนื้อหาวิชานั้นด้วย

ชวาล แพรัตกุล (2526, น. 201) กล่าวว่า ความรู้ คือ การแสดงออกของสมรรถภาพสมอง ในด้านความจำ โดยใช้วิธีการระลึกออกมาเป็นหลัก

2. การวัดความรู้

จำนง พรายเข้มแข (2535, น. 24-29) กล่าวว่า โดยส่วนมากการวัดความรู้นิยมใช้แบบทดสอบ ทั้งนี้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือประเภทข้อเขียนที่นิยมใช้กันทั่ว ๆ ไป แบ่งออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่

1) แบบอัตนัย หรือแบบความเรียง โดยการให้เขียนตอบเป็นข้อความสั้น ๆ ไม่เกิน 1-2 บรรทัดหรือเป็นข้อ ๆ ตามความเหมาะสม

2) แบบปรนัย แบ่งออกเป็น

(1) แบบเติมคำ หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์ เป็นการวัดความสามารถในการหาคำ หรือข้อความมาเติมลงในช่องว่างของประโยคที่กำหนดให้ถูกต้องแม่นยำโดยไม่มีคำตอบใด ๆ ขึ้นมาก่อน

(2) แบบถูก - ผิด เป็นการวัดความสามารถในการพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ว่าถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ จากความสามารถที่ได้เรียนรู้มา เป็นการวัดความจำและความคิด ซึ่งในการออกแบบทดสอบควรพิจารณาความชัดเจนของข้อความ ถูกหรือผิดเพียงเรื่องเดียวสั้น ๆ มีความกะทัดรัดได้ใจความและไม่ควรใช้คำปฏิเสธซ้อน

(3) แบบจับคู่ ลักษณะเป็นการวางข้อเท็จจริงมีเงื่อนไขเป็นตัวเลข คำ หรือสัญลักษณ์ไว้ 2 ด้านให้ขนานกันเป็นแถวตั้ง 2 แถว แล้วให้อ่านข้อเท็จจริงในแถวตั้งอีกด้านว่ามีความเกี่ยวข้องและจับคู่พอดีกับข้อเท็จจริงในแถวตั้งอีกด้าน เพื่อให้ใช้ความสามารถในการจับคู่มากขึ้น โดยทั่วไปจึงกำหนดให้ตัวเลือกในแถวตั้งด้านหนึ่งน้อยกว่าอีกด้านหนึ่ง

(4) แบบเลือกตอบ เป็นข้อสอบที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถที่จะวัดได้ครอบคลุมจุดประสงค์และสามารถตรวจให้คะแนนได้แน่นอน ลักษณะของข้อสอบจะประกอบด้วย ส่วนข้อคำถามและตัวเลือก โดยที่ตัวเลือกจะมีตัวเลือกที่เป็นตัวถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ผู้เขียนข้อสอบจะต้องมีความรู้ในวิชานั้น ๆ อย่างลึกซึ้ง และรู้วิธีการเขียนข้อสอบ สิ่งที่ต้องพิจารณาคือในส่วนข้อคำถามจะต้องมีความชัดเจนเพียงเรื่องเดียว ภาษาที่ใช้ต้องกะทัดรัดและเหมาะสมกับระดับของผู้ตอบ ไม่ใช้คำปฏิเสธหรือปฏิเสธซ้อนกันและไม่ควรถามคำถามแบบท่องจำ ในส่วนของตัวเลือกควรมีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียวที่กะทัดรัดไม่ซ้ำหรือมีการแนะนำคำตอบ มีความเป็นอิสระต่อกันและเป็น

อันหนึ่งอันเดียวกัน โดยเรียงลำดับตามปริมาณหรือตัวเลข และในส่วนของตัวลงจะต้องมีความเป็นไปได้ โดยกำหนดให้มีตัวเลือกเพียง 4 หรือ 5 ตัวเลือก

เยาดี วิบูลย์ศรี (2540, น. 205) กล่าวว่า การวัดความรู้เป็นการวัดความสามารถของบุคคลในการระลึกถึงเรื่องราวหรือสิ่งที่เคยเรียนมา ซึ่งคำถามที่ใช้ คือ ความจำ กล่าวโดยสรุป ความรู้หมายถึง ความสามารถในการจำและความเข้าใจรายละเอียดของข้อมูลด้านต่าง ๆ เช่น บุคคล เหตุการณ์ กฎเกณฑ์ที่บุคคลได้สัมผัสไว้และสามารถที่จะนำความรู้ความจำในเรื่องราวต่าง ๆ มาคิดแปลงปรับปรุง เพื่อให้สามารถที่จะอธิบายเปรียบเทียบข้อเท็จจริงและสามารถนำความรู้ที่ได้เก็บรวบรวมไว้มามีเหตุผล รวมทั้งการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้โดยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

3. ความเข้าใจ

บลูม (Bloom, n.d. อ้างถึงในปาริฉัตร ตั้งพันธ์ประเสริฐ, 2550, น. 8) ได้ให้ความหมายของความเข้าใจไว้ว่า ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถและทักษะในการจับใจความสำคัญเรื่องราวต่าง ๆ ความสามารถในการเปรียบเทียบและการย่อเฉพาะส่วนที่สำคัญและสามารถที่จะคาดคะเนสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำหรือการประเมินค่าได้

ชวาล แพรัตกุล (2525, น. 41) ได้ให้ความหมายของความเข้าใจไว้ว่า ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานและการขยายความรู้และความจำให้กว้างออกไปอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งเป็นความพยายามของสมองในการคิดแปลง ปรับปรุง หรือเสริมแต่งความรู้เดิม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ที่แปลกและแตกต่างจากเดิม

ฮอสเปอร์ (Hosper, n.d. อ้างถึงในมานิช เวชพันธ์, 2532, น. 15-16) ชี้ให้เห็นว่า ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นขั้นตอนต่อจากความรู้ โดยจะต้องใช้ความสามารถของสมองและทักษะในขั้นที่สูงขึ้นไปจนถึงระดับของการสื่อความหมาย โดยการใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษา หรือสัญลักษณ์ ซึ่งมักจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้รับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จากการฟัง การเห็น การได้ยิน หรือการเขียน จากนั้นจึงแสดงออกมาในรูปแบบของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมาย

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (อ้างถึงในประเทือง ภูมิทราคม, 2540) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมภายนอกไว้ว่า พฤติกรรมภายนอก หมายถึง การกระทำ การแสดงออก การตอบสนองของบุคคลที่สามารถสังเกตเห็นได้ หรือได้ยิน ซึ่งสามารถที่จะวัดได้โดยตรง และได้ให้ความหมายของพฤติกรรมภายในไว้ว่า พฤติกรรมภายใน หมายถึง พฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตเห็น และไม่สามารถวัดได้โดยตรงแต่จะต้องสันนิษฐานจากพฤติกรรมภายนอก เช่น ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ความคิด การตัดสินใจ ฯลฯ

กันยา สุวรรณแสง (2540, น. 92) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง อาการ บทบาท ลีลา ท่าที ความประพฤติ การกระทำที่แสดงออกมา ซึ่งสามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสหรือสามารถที่จะวัดได้

อรุณ รักธรรม (2552, น. 14) กล่าวว่าพฤติกรรม คือ กริยาอาการที่แสดงออกมาหรือเกิดปฏิกิริยาเมื่อต้องเผชิญกับสิ่งภายนอก ในการแสดงออกนั้นอาจเกิดจากอุปนิสัยที่สั่งสมไว้หรือเกิดจากความเคยชินที่ได้รับจากประสบการณ์และการศึกษาอบรม การแสดงออกเป็นไปได้ทั้งในรูปแบบการคล้อยตามหรือการต่อต้านและอาจเป็นได้ทั้งคุณและโทษ

จากทฤษฎีและแนวคิดดังกล่าวนี้ สามารถอธิบายได้ว่าระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการศึกษาอบรมของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ รวมทั้งการกระทำที่แสดงออกซึ่งสามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสหรือสามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่มีคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่-ไม่ใช่

หลักการทั่วไปเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากร

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ภาษีที่รัฐจัดเก็บจากบุคคลทั่วไปหรือจากหน่วยภาษีที่มีลักษณะพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดและมีรายได้เกิดขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งปกติจะมีการจัดเก็บเป็นรายปี โดยรายได้ที่เกิดขึ้นในปีใด ๆ ผู้มีรายได้มีหน้าที่จะต้องนำไปแสดงรายการตนเองตามแบบแสดงรายการภาษีที่กฎหมายกำหนดภายในเดือนมกราคมถึงมีนาคมของปีถัดไป สำหรับผู้ที่มีเงินได้ในบางกรณีกฎหมายได้กำหนดให้ขึ้นแบบฯ เสียภาษีครึ่งปีสำหรับรายได้ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงครึ่งปีแรก เพื่อบรรเทา

ภาระภาษีที่จะต้องชำระ และในบางกรณีกฎหมายได้กำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายจากเงินได้ที่จ่ายบางส่วน เพื่อให้ทยอยชำระภาษีในขณะที่มีเงินได้เกิดขึ้นอีกด้วย (กรมสรรพากร, 2558)

1. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ ผู้ที่มีเงินได้เกิดขึ้นในระหว่างปีที่ผ่านมา โดยที่มีสถานะอย่างหนึ่งอย่างใด ได้แก่ บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง และวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเฉพาะที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล (กรมสรรพากร, 2558)

2. เงินได้พึงประเมิน

เงินได้พึงประเมิน หมายถึง เงินได้ที่เข้าลักษณะต้องนำมาเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อาจเป็นตัวเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่น ได้แก่ เงินสดหรือตราสารที่มีค่าเป็นเงินสด ทรัพย์สินที่ได้รับซึ่งอาจคำนวณได้เป็นเงิน ประโยชน์อื่นใดที่ได้รับมาซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน และเงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้สำหรับเงินได้ประเภทต่าง ๆ เครดิตภาษีเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรที่ได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย (กรมสรรพากร, 2558)

3. เกณฑ์เงินได้พึงประเมิน

เกณฑ์เงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการไม่ว่าจะมีภาษีต้องชำระหรือไม่ (กรมสรรพากร, 2558)

1) ผู้มีเงินได้จากการจ้างแรงงาน ตามมาตรา 40(1) เพียงประเภทเดียวที่ได้รับในปีภาษี โดยกรณีไม่มีคู่สมรสเกิน 50,000 บาท และกรณีที่มีคู่สมรสไม่ว่าฝ่ายเดียวหรือทั้งสองฝ่ายรวมกันเกิน 100,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

2) ผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) ถึง (8) ที่ได้รับในปีภาษี โดยกรณีที่ไม่มีคู่สมรสเกิน 30,000 บาท และกรณีที่มีคู่สมรสไม่ว่าฝ่ายเดียวหรือทั้งสองฝ่ายรวมกันเกิน 60,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

3) กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่งเกิน 30,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

4) ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคลเกิน 30,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

5) วิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเฉพาะที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล เกิน 1,800,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

4. ประเภทของเงินได้พึงประเมิน

เงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมารวมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แบ่งได้เป็น 8 ประเภท ตามประมวลรัษฎากร ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2558)

1) เงินได้ตามมาตรา 40(1) เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด เงินค่าเช่าบ้าน และทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ ที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน เป็นต้น ในกรณีที่ได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนจากนายจ้างผู้จ่ายเงินได้รายเดียวกันถือว่าเป็นเงินได้ตามมาตรา 40(1) (กรมสรรพากร, 2558)

2) เงินได้ตามมาตรา 40(2) เงินได้เนื่องจากหน้าที่งานหรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ไม่ว่าหน้าที่งาน ตำแหน่งงาน หรืองานที่รับทำเป็นการประจำหรือชั่วคราว เช่น ค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน ส่วนลด เบี้ยประชุมเงินค่าเช่าบ้าน ค่าที่ปรึกษา เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นเนื่องจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สว. อบต. เป็นต้น (กรมสรรพากร, 2558)

3) เงินได้ตามมาตรา 40(3) ค่าแห่งกู๊ดวิลล์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่นในทำนองเดียวกันหรือเงินได้ที่มีลักษณะเป็นเงินได้รายปี เช่น ค่าเขียน/ค่าพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (กรมสรรพากร, 2558)

4) เงินได้ตามมาตรา 40(4) ดอกเบี้ย เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร เงินเพิ่มทุน เงินลดทุน และผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนหุ้น ฯลฯ เป็นต้น (กรมสรรพากร, 2558)

5) เงินได้ตามมาตรา 40(5) เงินหรือประโยชน์ที่ได้รับเนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเช่ารถยนต์ การผลิตสัญญาเช่าซื้อ หรือการผลิตสัญญาซื้อขายเงินผ่อน เป็นต้น (กรมสรรพากร, 2558)

6) เงินได้ตามมาตรา 40(6) เงินได้จากวิชาชีพอิสระ คือ วิชากฎหมาย (ค่าว่าความ) การประกอบโรคศิลปะ (แพทย์เปิดคลินิก) วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี (ค่าสอบบัญชี) ประณีตศิลปกรรม (กรมสรรพากร, 2558)

7) เงินได้ตามมาตรา 40(7) เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ เช่น ผู้รับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น (กรมสรรพากร, 2558)

8) เงินได้ตามมาตรา 40(8) เงินได้จากธุรกิจ การพาณิชย์ ฯลฯ เงินส่วนแบ่งกำไรจาก กองทุนรวม เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นมรดก หรือได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้า เงินค่า ขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพหรือกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (กรมสรรพากร, 2558)

5. การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

กฎหมายกำหนดให้เงินได้แต่ละประเภทสามารถหักเงินได้ที่ได้รับยกเว้น ค่าใช้จ่าย ค่า ลดหย่อน และเงินบริจาค เพื่อให้ได้เงินได้สุทธิไปคำนวณภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามเงื่อนไขที่กำหนด ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2558)

1) การหักเงินได้ที่ได้รับยกเว้นฯ

(1) เงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หักได้เท่าที่จ่ายจริง แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนของค่าลดหย่อนเป็นส่วนที่ไม่เกิน 10,000 บาท ให้กรอก ในรายการค่าลดหย่อน และส่วนเงินได้ที่ได้รับยกเว้นเป็นส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 490,000 บาท ให้นำไปหักอยู่ในรายการเงินได้ที่ได้รับยกเว้น (กรมสรรพากร, 2558)

(2) เงินสะสม กบข. เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

(3) เงินสะสมกองทุนสงเคราะห์ครู โรงเรียนเอกชนเฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

(4) เงินค่าชดเชยที่ได้รับตามกฎหมายแรงงาน กรณีนำมารวมคำนวณภาษีเฉพาะ ส่วนที่ไม่เกินค่าจ้างหรือเงินเดือน 300 วันสุดท้าย แต่ไม่เกิน 300,000 บาท ไม่รวมเกษียณอายุหรือสิ้นสุด สัญญาจ้าง (หากลาออกเองไม่ได้รับยกเว้น) (กรมสรรพากร, 2558)

(5) เงินได้ของผู้มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป คนละ 190,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

2) การหักค่าใช้จ่าย กฎหมายให้หักค่าใช้จ่ายได้ 2 วิธี วิธีแรกให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการ เหมาโดยกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายเป็นอัตราร้อยละ วิธีที่สองให้หักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร โดยการหักค่าใช้จ่ายประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2558)

(1) เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) - (2) หักค่าใช้จ่ายเหมาได้ร้อยละ 40 ของเงินได้แต่รวมกันแล้วต้องไม่เกิน 60,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

(2) เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3) หักค่าใช้จ่ายได้เฉพาะเงินได้ที่เป็นค่า แห่งลิขสิทธิ์ โดยให้หักค่าใช้จ่ายเหมาได้ร้อยละ 40 ของค่าแห่งลิขสิทธิ์แต่ไม่เกิน 60,000 บาท ส่วนค่า

แห่งภูตวิธหรือสิทธิอย่างอื่น เงินปีหรือเงินได้ที่มีลักษณะเป็นเงินรายปีซึ่งได้มาจากพินัยกรรม นิติกรรมอย่างอื่นหรือคำพิพากษาของศาลกฎหมายไม่ยอมให้หักค่าใช้จ่ายใด ๆ (กรมสรรพากร, 2558)

(3) เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4) กฎหมายไม่ยอมให้หักค่าใช้จ่ายใด ๆ (กรมสรรพากร, 2558)

(4) เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5)

(4.1) การให้เช่าทรัพย์สิน ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกหักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่งได้แก่ หักตามความจำเป็นและสมควรหรือหักค่าใช้จ่ายเหมาในอัตราที่กำหนด ได้แก่ บ้าน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น หรือ แพ หักได้ร้อยละ 30 ที่ดินที่ใช้ในการเกษตรกรรมหักได้ร้อยละ 20 ที่ดินที่ไม่ใช้ในการเกษตรกรรมหักได้ร้อยละ 10 ยานพาหนะหักได้ร้อยละ 30 และทรัพย์สินอย่างอื่นหักได้ร้อยละ 10 (กรมสรรพากร, 2558)

(4.2) กรณีการผิตสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน ให้หักค่าใช้จ่ายเหมาร้อยละ 20 (กรมสรรพากร, 2558)

(4.3) กรณีการผิตสัญญาซื้อขายเงินผ่อน ซึ่งผู้ขายได้รับทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้นกลับคืนมาโดยไม่ต้องคืนเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว ให้หักค่าใช้จ่ายเหมาร้อยละ 20 (กรมสรรพากร, 2558)

(5) เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(6) ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกหักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่งได้แก่ หักตามความจำเป็นและสมควรหรือหักค่าใช้จ่ายเหมาในอัตราที่กำหนด ได้แก่ เงินได้จากการประกอบโรคศิลปะ หักได้ร้อยละ 60 และเงินได้จากการประกอบวิชาชีพอิสระอื่นๆ นอกจากการประกอบโรคศิลปะ หักได้ร้อยละ 30 (กรมสรรพากร, 2558)

(6) เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(7) ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกหักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่งได้แก่ หักตามความจำเป็นและสมควร หรือหักค่าใช้จ่ายเหมาร้อยละ 70 (กรมสรรพากร, 2558)

(7) เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกหักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่งได้แก่ หักตามความจำเป็นและสมควรหรือหักค่าใช้จ่ายเหมาในอัตราร้อยละตามที่กฎหมายกำหนด (กรมสรรพากร, 2558)

3) การหักค่าลดหย่อน กฎหมายให้หักค่าลดหย่อนหลังจากหักรายการยกเว้นเงินได้และค่าใช้จ่าย ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2558)

(1) ผู้มีเงินได้

(1.1) บุคคลธรรมดา ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง หักค่าลดหย่อนได้ 30,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

(1.2) ห้างหุ้นส่วนสามัญ คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล หากหุ้นส่วนอยู่ในประเทศไทยเพียงคนเดียว หักค่าลดหย่อนได้ 30,000 บาท และหากหุ้นส่วนอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป หักค่าลดหย่อนได้ 60,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

(2) คู่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมาย ที่ไม่มีเงินได้ หักค่าลดหย่อนได้ 30,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

(3) บุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่เกิน 3 คน โดยบุตรไม่ได้ศึกษาหรือศึกษาที่ต่างประเทศ หักค่าลดหย่อนได้คนละ 15,000 บาท และบุตรศึกษาซึ่งอายุไม่เกิน 25 ปี (ตั้งแต่ระดับอนุบาล - อุดมศึกษา รวมถึงเนติบัณฑิตแต่ไม่รวมเนอสเซอรี่) หักค่าลดหย่อนได้คนละ 17,000 บาท มีหลักเกณฑ์ คือ เป็นผู้เยาว์ (อายุไม่ถึง 20 ปี) หรือบุตรที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ ซึ่งอยู่ในอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ บุตรบุญธรรมต้องจดทะเบียนรับรองบุตร ซึ่งบุตรต้องมีเงินได้ในปีภยานั้นไม่ถึง 15,000 บาท (ไม่รวมเงินได้ที่ได้รับยกเว้น) หากบิดามารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสถือเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของมารดา ส่วนบิดาจะถือเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายก็ต่อเมื่อบิดาต้องจดทะเบียนรับรองบุตรหรือโดยคำสั่งศาล หากผู้มีเงินได้เป็นชายแสดงสถานะเป็นโสดต้องแนบหลักฐานการจดทะเบียนรับรองบุตรหรือคำสั่งศาล (กรมสรรพากร, 2558)

(4) อุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา โดยบิดามารดาของผู้มีเงินได้หักค่าลดหย่อนได้คนละ 30,000 บาท และบิดามารดาของคู่สมรสที่ไม่มีเงินได้ หักค่าลดหย่อนได้คนละ 30,000 บาท มีหลักเกณฑ์ คือ ต้องมีอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีเงินได้ในปีที่ใช้สิทธิไม่เกิน 30,000 บาท (เงินได้รวมดอกเบี้ยธนาคาร และเงินบำนาญ ส่วนอายุต้องครบ 60 ปีบริบูรณ์ในปีภาษีที่ใช้สิทธิ) บุตรบุญธรรมไม่สามารถใช้สิทธิหักลดหย่อนบิดามารดา (บุญธรรม) ได้ (กรมสรรพากร, 2558)

(5) อุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพที่เป็นบิดามารดา สามี/ภริยา บุตรชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้ หักค่าลดหย่อนได้คนละ 60,000 บาท บิดามารดาหรือบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามี/ภริยา หักค่าลดหย่อนได้คนละ 60,000 บาท บุคคลอื่นที่มีผู้มีเงินได้เป็นผู้ดูแลจำนวน 1 คน หักค่าลดหย่อนได้คนละ 60,000 บาท มีหลักเกณฑ์ คือ (ก) บิดามารดาของผู้มีเงินได้ (ข) บิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ (ค) บุตรชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้ (ง) บุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ (จ) บุคคลอื่น นอกจาก (ก) - (ง) ที่ผู้มีเงินได้ดูแลผู้พิการ ถ้าเป็นคนพิการต้องมีบัตร/สมุดประจำตัวคนพิการ ซึ่งระบุชื่อผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสเป็นผู้ดูแล ถ้าเป็นคนทุพพลภาพจะต้องมีหนังสือรับรองแพทย์ที่ระบุความเป็นทุพพลภาพมาแล้วไม่น้อยกว่า 180 วัน และแนบหนังสือรับรอง (กรมสรรพากร, 2558)

(6) เบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้และคู่สมรส โดยบิดามารดาของผู้มีเงินได้หักค่าลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท และบิดามารดาของคู่สมรสในกรณีคู่

สมรสไม่มีเงินได้หักค่าลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริงไม่เกิน 15,000 บาท (รวมกันทุกคนไม่เกิน 15,000 บาท) มีหลักเกณฑ์ คือ บิดามารดาต้องมีเงินได้ในปีภาษีที่ใช้สิทธิไม่เกิน 30,000 บาท/คน/ปี ผู้มีเงินได้ต้องเป็นผู้จ่ายค่าเบี้ยประกัน ผู้มีเงินได้และคู่สมรสต้องเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดามารดา ใบเสร็จรับเงินหรือหนังสือรับรองการชำระเบี้ยประกันต้องระบุชื่อบิดามารดาเป็นผู้เอาประกันและระบุชื่อผู้มีเงินได้เป็นผู้ชำระเบี้ยประกัน ถ้าผู้มีเงินได้หลายคนร่วมกันทำประกันสุขภาพสำหรับบิดามารดาให้เฉลี่ยเบี้ยประกันภัยตามจำนวนผู้มีเงินได้ที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

(7) เบี้ยประกันชีวิตและเบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญ

(7.1) เบี้ยประกันชีวิตของผู้มีเงินได้หักค่าลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริงไม่เกิน 100,000 บาท และเบี้ยประกันชีวิตของคู่สมรสที่ไม่มีเงินได้หักค่าลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริงไม่เกิน 10,000 บาท มีหลักเกณฑ์ คือ กรมธรรม์ฯ ต้องมีกำหนดตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และผู้รับประกันภัยต้องประกอบกิจการในประเทศไทย ผู้เอาประกันและผู้ชำระเบี้ยประกันต้องเป็นชื่อของผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสที่ไม่มีเงินได้ ใบเสร็จหรือหนังสือรับรองต้องระบุวันเดือนปีที่ชำระเงินในปีภาษีที่ใช้สิทธิ ใบเสร็จรับเงินชั่วคราว ใบเตือน นำมาหักลดหย่อนไม่ได้และเบี้ยประกันชีวิตหมุนนำมาลดหย่อนไม่ได้ (กรมสรรพากร, 2558)

(7.2) เบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญ มีหลักเกณฑ์ คือ เป็นกรมธรรม์ฯ ที่มีกำหนดตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และผู้รับประกันภัยต้องประกอบกิจการในประเทศไทย ซึ่งกำหนดช่วงอายุในการจ่ายผลประโยชน์เมื่อผู้มีเงินได้มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป ถึงอายุ 85 ปี หรือกว่านั้น และต้องจ่ายเบี้ยประกันภัยครบถ้วนแล้ว ก่อนได้รับผลประโยชน์เมื่อรวมกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ/กบข./กองทุนฯ ครู และ RMF แล้ว ต้องไม่เกิน 500,000 บาท ให้ยกเว้นได้เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 90,000 บาท และหักเพิ่มได้อีกร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมินแต่ไม่เกิน 200,000 บาท รวมกับเงินได้จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ/กบข./กองทุนฯ ครู ไม่เกิน 500,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

(8) เงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพใช้สิทธิหักลดหย่อนได้ไม่เกิน 10,000 บาท และใช้สิทธิยกเว้นเงินได้พึงประเมินไม่เกิน 490,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

(9) ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) หักค่าลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริงไม่เกิน 15% ของเงินได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายแต่ไม่เกิน 500,000 บาท มีหลักเกณฑ์ คือ ต้องซื้ออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของเงินได้ที่ได้รับในแต่ละปี หรือไม่น้อยกว่า 5,000 บาท ต่อปี โดยไม่ระงับการซื้อเกินกว่า 1 ปีติดต่อกัน เมื่อรวมกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ/กบข./กองทุนฯ ครู และเบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญแล้วต้องไม่เกิน 500,000 บาท ต้องถือไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันซื้อครั้งแรก และไถ่ถอนเมื่ออายุไม่ต่ำกว่า 55 ปี ยกเว้นไถ่ถอนเพราะเหตุทุพพลภาพหรือตาย ต้องไม่ได้

รับเงินปันผลหรือเงินอื่นใดจากกองทุนในระหว่างลงทุน และจะต้องไม่กู้ยืมเงินหรือเบิกเงินจากกองทุนที่ซื้อไว้ (กรมสรรพากร, 2558)

(10) ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) หักค่าลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริงไม่เกิน 15% ของเงินได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายแต่ไม่เกิน 500,000 บาท มีหลักเกณฑ์ คือ ต้องถือไว้ต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 5 ปีปฏิทิน ยกเว้นได้ถอนเพราะทุพพลภาพหรือตาย ต้องเป็นบุคคลธรรมดาซึ่งไม่รวมห้างหุ้นส่วนสามัญ คณะบุคคล กองมรดกฯ (กรมสรรพากร, 2558)

(11) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อหรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย

(11.1) กรณีร่วมกันกู้ยืมหลายคน ต้องเฉลี่ยตามส่วนของผู้กู้ร่วมทุกคน รวมกันทุกคนหักได้เท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

(11.2) กรณีสามีภริยา หากร่วมกันกู้ยืม โดยสามีหรือภริยามีเงินได้เพียงฝ่ายเดียวให้ผู้มีเงินได้ใช้สิทธิได้เต็มจำนวน (ตามที่จ่ายจริงไม่เกิน 100,000 บาท) หากร่วมกันกู้ยืมโดยสามีหรือภริยามีเงินได้ทั้งสองฝ่าย ให้ผู้มีเงินได้ใช้สิทธิได้คนละกึ่งหนึ่ง (ตามที่จ่ายจริงไม่เกิน 50,000 บาท) หากต่างฝ่ายต่างกู้ยืมและมีเงินได้ทั้งสองฝ่ายให้ต่างฝ่ายต่างใช้สิทธิได้เต็มจำนวน (ตามที่จ่ายจริงไม่เกิน 100,000 บาท) มีหลักเกณฑ์ คือ เป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจากผู้ประกอบกิจการในราชอาณาจักร ใช้อาคาร/ห้องชุดเป็นที่อยู่อาศัย และใช้สิทธิได้เกินกว่า 1 แห่ง (กรมสรรพากร, 2558)

(12) เงินสมทบกองทุนประกันสังคม หักค่าลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริงไม่เกิน 9,000 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

4) การหักเงินบริจาค กฎหมายให้หักหลังจากหักรายการยกเว้นเงินได้ฯ ค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2558)

(1) เงินบริจาคสนับสนุนการศึกษา หักได้ตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้หลังหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน มีหลักเกณฑ์ คือ ต้องบริจาคเป็นเงินเท่านั้น เพื่อจัดหาหรือจัดสร้างอาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือที่ดิน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา เพื่อจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อ และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา เพื่อจัดหาครู อาจารย์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา เพื่อเป็นทุนการศึกษา การประดิษฐ์ การพัฒนา การค้นคว้า หรือการวิจัย สำหรับนักเรียน นิสิตนักศึกษา จัดหาหนังสือหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการอ่าน การบริจาคเงินให้แก่กองทุนเพื่อพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เงินที่ได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ เงินที่ได้จ่ายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือสนับสนุนการดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กรมสรรพากร, 2558)

(2) เงินบริจาค หักตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้คงเหลือหลังจากหักรายการยกเว้นเงินได้ ค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน มีหลักเกณฑ์ คือ ต้องบริจาคเป็นเงินให้แก่

หน่วยงานต่างๆ ได้แก่ วัดวาอาราม โบสถ์ หรือมัสยิด สภากาชาดไทย สถานพยาบาลของทางราชการ สถานศึกษา ของทางราชการและเอกชน องค์การสาธารณกุศล ซึ่งต้องมีรายชื่อตามประกาศกระทรวงการคลัง (มูลนิธิ/สมาคม) หากผู้รับบริจาคเป็นองค์กรที่ไม่มีชื่อตามประกาศฯ นำมาหักลดหย่อนไม่ได้ กองทุนสวัสดิการภายในส่วนราชการ (กรมสรรพากร, 2558)

5) การแสดงเจตนาบริจาคภาษีที่ชำระให้พรรคการเมือง ผู้บริจาคต้องเป็นบุคคลธรรมดา และมีสัญชาติไทย มีภาษีที่ชำระตามแบบตั้งแต่ 100 บาทขึ้นไป บริจาคได้เพียง 1 พรรคการเมือง ปีละ 100 บาท (กรมสรรพากร, 2558)

6) การขอผ่อนชำระ ถ้ามีภาษีที่ต้องชำระจำนวนตั้งแต่ 3,000 บาท ขึ้นไป ทั้งภาษีครึ่งปี และภาษีสิ้นปี ผู้เสียภาษีมียสิทธิขอผ่อนชำระภาษีได้เป็น 3 งวดเท่า ๆ กัน โดยไม่ต้องเสียเงินเพิ่มใด ๆ ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2558)

งวดที่ 1 ชำระพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีในวันที่ 30 กันยายน หรือวันที่ 31 มีนาคม (กรมสรรพากร, 2558)

งวดที่ 2 ชำระภายใน 1 เดือนนับแต่วันที่ ต้องชำระงวดที่ 1 (กรมสรรพากร, 2558)

งวดที่ 3 ชำระภายใน 1 เดือนนับแต่วันที่ ต้องชำระงวดที่ 2 (กรมสรรพากร, 2558)

7) กำหนดเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (กรมสรรพากร, 2558)

ข้อแบบ	ใช้ยื่นกรณี	กำหนดเวลายื่น
ภ.ง.ด. 90	มีเงินได้พึงประเมินทุกประเภท	มกราคม - มีนาคม ของปีถัดไป
ภ.ง.ด. 91	มีเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 ประเภทเดียว	มกราคม - มีนาคม ของปีถัดไป
ภ.ง.ด. 93	มีเงินได้ขอชำระภาษิล่วงหน้า	ก่อนจะถึงกำหนดเวลาการยื่นแบบตามปกติ
ภ.ง.ด. 94	ยื่นครึ่งปีสำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมินเฉพาะประเภทที่ 5,6,7 และ 8	กรกฎาคม - กันยายน ของปีภาษีนั้น

8) การยื่นแบบแสดงรายการ ผู้มีเงินได้สามารถยื่นแบบแสดงรายการได้ ดังนี้

(1) สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาทุกแห่ง (กรมสรรพากร, 2558)

(2) ธนาคารกรุงไทย มีหลักเกณฑ์ คือ มีเงินภาษีต้องชำระและต้องชำระทั้งจำนวน ไม่มีเงินภาษีต้องชำระหรือขอคืนเงินภาษี (กรมสรรพากร, 2558)

(3) ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนสำหรับผู้มีเงินได้เฉพาะผู้มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร สำหรับการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90 เท่านั้น (กรมสรรพากร, 2558)

(4) ผ่านทาง www.rd.go.th และ RD Smart Tax Application โดยชำระภาษีผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของธนาคารพาณิชย์ หรือชำระผ่าน e-payment หรือวิธีอื่น ๆ ได้แก่ ATM,

Internet Banking, Mobile Banking, Tele-Banking, เคาน์เตอร์เซอร์วิสของธนาคาร, เคาน์เตอร์เซอร์วิส และ Pay at Post ของไปรษณีย์ (กรมสรรพากร, 2558)

9) การชำระภาษี เลือกรูปแบบการชำระได้ดังนี้

- (1) ชำระภาษีด้วยเงินสด (กรมสรรพากร, 2558)
- (2) ชำระภาษีด้วยบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ ได้เฉพาะที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ในเขตกรุงเทพมหานคร (โดยผู้ถือบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์เป็นผู้ชำระค่าธรรมเนียม) ได้แก่ บัตรเครดิตของ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกสิกรไทย และบัตร TAX SMART CARD ของธนาคาร กรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงไทย (กรมสรรพากร, 2558)
- (3) ชำระภาษีด้วยเช็คหรือดราฟต์ เช็คที่ชำระต้องเป็นเช็ค 4 ประเภท ได้แก่ เช็ค ธนาคารแห่งประเทศไทย เช็คที่มีธนาคารค้ำประกัน เช็คที่ธนาคารเซ็นสั่งจ่าย เช็คที่ผู้มีหน้าที่ชำระเงินภาษี เป็นผู้เซ็นสั่งจ่ายและใช้ชำระโดยตรง การสั่งจ่ายเช็คหรือดราฟต์ (กรมสรรพากร, 2558)
- (4) ชำระภาษีด้วยธนาคาณัติ (กรมสรรพากร, 2558)

10) เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษ

- (1) กรณีที่ไม่ชำระภาษีภายในกำหนดเวลาจะต้องเสียเงินเพิ่มร้อยละ 1.5 ต่อ เดือน หรือเศษของเดือนของเงินภาษีที่ต้องชำระ นับตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาการยื่นรายการจนถึงวันชำระ ภาษี เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรให้ขยายกำหนดเวลาชำระภาษี เสียเงินเพิ่ม ร้อยละ 0.75 (กรมสรรพากร, 2558)
- (2) กรณีที่เจ้าพนักงานตรวจสอบออกหมายเรียกและไม่ได้ยื่นแบบแสดงรายการ ภาษีหรือยื่นแบบแสดงรายการไว้ แต่ได้ชำระภาษีขาดหรือต่ำไป จะต้องรับผิดชำระเงินเพิ่มและต้องรับผิด เสียเบี้ยปรับ 1 เท่า หรือ 2 เท่าของเงินภาษีที่ต้องชำระแล้วแต่กรณี ซึ่งเงินเบี้ยปรับดังกล่าวนี้แน่นอนจะลด หรือคงได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี (กรมสรรพากร, 2558)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พนิตนารถ เย็นทรัพย์ (2551) ศึกษาความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีเงินได้ประเภทเงินเดือน ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านความรู้ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับปานกลาง แต่มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนเกินกว่าครึ่งที่ไม่ทราบเรื่องการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การหักค่าใช้จ่าย การหักลดหย่อนสำหรับบุตร การหักลดหย่อนเพื่อการประกันชีวิต อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การ ลดหย่อนให้ผู้อุปการะบิดามารดา การยื่นแบบเสียภาษี บทกำหนดโทษ และแหล่งข้อมูลทางกฎหมาย ภาษีอากร 2) ด้านทัศนคติ โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในระดับปานกลาง และพบว่าทัศนคติเชิงบวก

มีค่าเฉลี่ยสูงสุดต่อการรับผิดชอบประเทศชาติด้วยการเสียภาษีอากร และทัศนคติเชิงลบมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดต่อการที่หน่วยงานของรัฐให้ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรแก่ประชาชนน้อยเกินไป ส่วนทัศนคติเชิงลบอื่น ๆ ได้แก่ การที่กฎหมายภาษีอากรมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ชับซ้อน มีการคำนวณที่ยุ่งยาก การขาดแรงจูงใจในการเสียภาษีด้วยความสมัครใจ เห็นว่าการเสียภาษีเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายมากกว่าการนำเงินไปบำรุงประเทศชาติ การหลบเลี่ยงภาษีของคนมีความรู้โดยการอาศัยช่องว่างของกฎหมาย สมมติฐานโดยสรุป คือ ผู้มีเงินได้ประเภทเงินเดือนที่มีข้อมูลส่วนตัวแตกต่างกันมีความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน และความรู้ดังกล่าวนี้สัมพันธ์กับทัศนคติ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า 1) ด้านความรู้ ได้แก่ อาชีพหลัก ระดับการศึกษา การสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร การศึกษาวิชาภาษีอากร ถ้าข้อมูลเหล่านี้ต่างกันจะมีระดับความรู้จะมีความแตกต่างกัน คือ ผู้ที่มีอาชีพรับราชการมีความรู้มากกว่าผู้ที่มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทหรือลูกจ้างกิจการเอกชน ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีความรู้มากกว่าผู้ที่จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ผู้ที่สนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากรมีความรู้มากกว่าผู้ที่ไม่สนใจหรือไม่สนใจ ผู้ที่เคยได้ศึกษาวิชาภาษีอากรมีความรู้มากกว่าผู้ที่ไม่เคยศึกษา 2) ด้านทัศนคติ ได้แก่ เงินเดือน ระดับการศึกษา สถานภาพ ถ้าข้อมูลเหล่านี้แตกต่างกันทัศนคติจะแตกต่างกัน คือ ผู้ที่มีเงินเดือนไม่เกิน 25,000 บาท มีทัศนคติดีกว่าผู้ที่มีเงินเดือนมากกว่า 25,000 บาท ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่ามีทัศนคติดีกว่าผู้ที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ผู้ที่ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีประจำปีที่มีสถานภาพโสดมีทัศนคติดีกว่าผู้ที่สมรสแล้ว และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติ พบว่าระดับความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติ แสดงว่าผู้ที่มีความรู้มากหรือน้อยนั้นไม่จำเป็นต้องมีทัศนคติดีหรือไม่ดีตามไปด้วย

อำไพ ชัยรัตน์เมธี (2553) ศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้ขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีต่อการคำนวณภาษีเงินได้เพื่อขอคืนเงินภาษีอากรในจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษา พบว่าผู้ที่ขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอ่างทองมีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้เพื่อขอคืนเงินภาษีในภาพรวมระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในด้านการคำนวณภาษีมากที่สุด ด้านเงินบริจาคมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างด้านอายุ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการคำนวณภาษีเงินได้ สถานภาพการทำงาน และประสบการณ์การทำงาน มีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เขมวิภา ตั้งประกายโรจน์ (2553) ศึกษาคุณลักษณะของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กับทัศนคติต่อความเป็นธรรมของมาตรการภาษีอากรในด้านค่าใช้จ่าย เงินได้พึงประเมิน ค่าลดหย่อน และอัตราภาษี ผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะของผู้เสียภาษีเงินได้ที่ต่างกันส่งผลต่อทัศนคติด้านความเป็นธรรมที่ต่างกัน ได้แก่ 1) อายุมีความสัมพันธ์ต่อระดับความเป็นธรรมในด้านมาตรการภาษีอากร 2)

เพศชายจะมีทัศนคติในทางบวกมากกว่าเพศหญิงในด้านมาตรการอัตราภาษี 3) จำนวนรายได้มีความสัมพันธ์ต่อระดับความเป็นธรรมในด้านมาตรการภาษีอากร 4) ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อระดับความเป็นธรรมในด้านมาตรการภาษีอากร 5) อาชีพมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติในด้านมาตรการค่าใช้จ่าย เงินได้พึงประเมิน มาตรการค่าลดหย่อนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและการออมเงิน และมาตรการอัตราภาษี 6) สถานภาพการสมรสไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความเป็นธรรมในด้านมาตรการภาษีอากร 7) ความรู้ด้านภาษีที่ต่างกัน และ 8) ประเภทเงินได้พึงประเมินที่ต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อระดับความเป็นธรรมในด้านมาตรการค่าลดหย่อนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและการออมเงินที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความเป็นธรรมที่ต่างกันต่อมาตรการค่าลดหย่อนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและการออมเงิน มาตรการค่าลดหย่อนพื้นฐานทั่วไป มาตรการค่าลดหย่อนเพื่อที่อยู่อาศัย เสริมสร้างความกตัญญู เพื่อสังคมและอื่น ๆ และมาตรการอัตราภาษี โดยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกกับระดับความเป็นธรรมและยังพบว่าผู้ที่ผ่านการอบรมภาษีจำนวนมากครั้งนำมาซึ่งความรู้ทางภาษีที่มากขึ้น ส่งผลให้มีทัศนคติทางบวกต่อมาตรการภาษีอากรเช่นกัน

รินทร์ดา ชินภูมิตานะ (2555) ศึกษาความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีตำแหน่งงานพนักงานบัญชี มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี มีประสบการณ์ในการหักและนำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายและในรอบระยะเวลา 1 ปี เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย โดยที่นักบัญชีส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายอยู่ในระดับสูง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความแตกต่างทางด้านระดับการศึกษา อายุ ตำแหน่ง ประเภทธุรกิจ ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และประสบการณ์ในการหักและนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่าย และของนักบัญชีนั้นส่งผลให้มีระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมประสงค์ กัณหาเสน (2555) ศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผลการศึกษา พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเกี่ยวกับการคำนวณภาษีมากที่สุด คือ เรื่องการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 และการขอคืนภาษีอยู่ในระดับมาก และมีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเกี่ยวกับการหักค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด คือ เรื่อง การหักค่าใช้จ่ายเงินได้ที่ได้จากวิชาชีพอิสระ การประกอบโรคศิลปะ อยู่ในระดับปานกลาง จากการทดสอบสมมติฐานโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ตำแหน่งงาน เพศ อายุ และประสบการณ์ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษี

เงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยยกเว้นด้านระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งนักบัญชี ผู้สอบบัญชี หัวหน้าฝ่ายบัญชี ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าตำแหน่งผู้จัดการ/ผู้อำนวยการฝ่ายและตำแหน่งอื่น ๆ

ทาริกา ทองเปลว และณัฐนิ ชูติมันตพงศ์ (2555) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ 1) สถานภาพแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีที่แตกต่างกัน 2) อายุแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีที่แตกต่างกัน 3) ระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกด้านแตกต่างกัน 4) ตำแหน่งงานที่แตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ไม่แตกต่างกัน และ 5) รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านประเภทเงินได้พึงประเมิน ด้านอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีที่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ ได้แก่ 1) ช่องทางการรับรู้แตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แตกต่างกัน 2) ระยะเวลาการคำนวณภาษีแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แตกต่างกัน 3) ลักษณะการคำนวณภาษีแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แตกต่างกัน 4) แบบแสดงรายการที่ใช้ยื่นเสียภาษีแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านประเภทเงินได้พึงประเมิน ด้านการหักค่าลดหย่อน ด้านอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีแตกต่างกัน 5) วิธีการยื่นแบบการคำนวณภาษีแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านประเภทเงินได้พึงประเมิน ด้านเงินได้ที่ได้รับการยกเว้น ด้านการหักค่าใช้จ่าย ด้านการหักค่าลดหย่อน ด้านอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แตกต่างกัน และปัจจัยด้านองค์ประกอบของการสื่อสาร ได้แก่ 1) ผู้ส่งสาร 2) ผู้รับสาร 3) ข้อมูลหรือข่าวสาร และ 4) ช่องทางการสื่อสารแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยปัจจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์

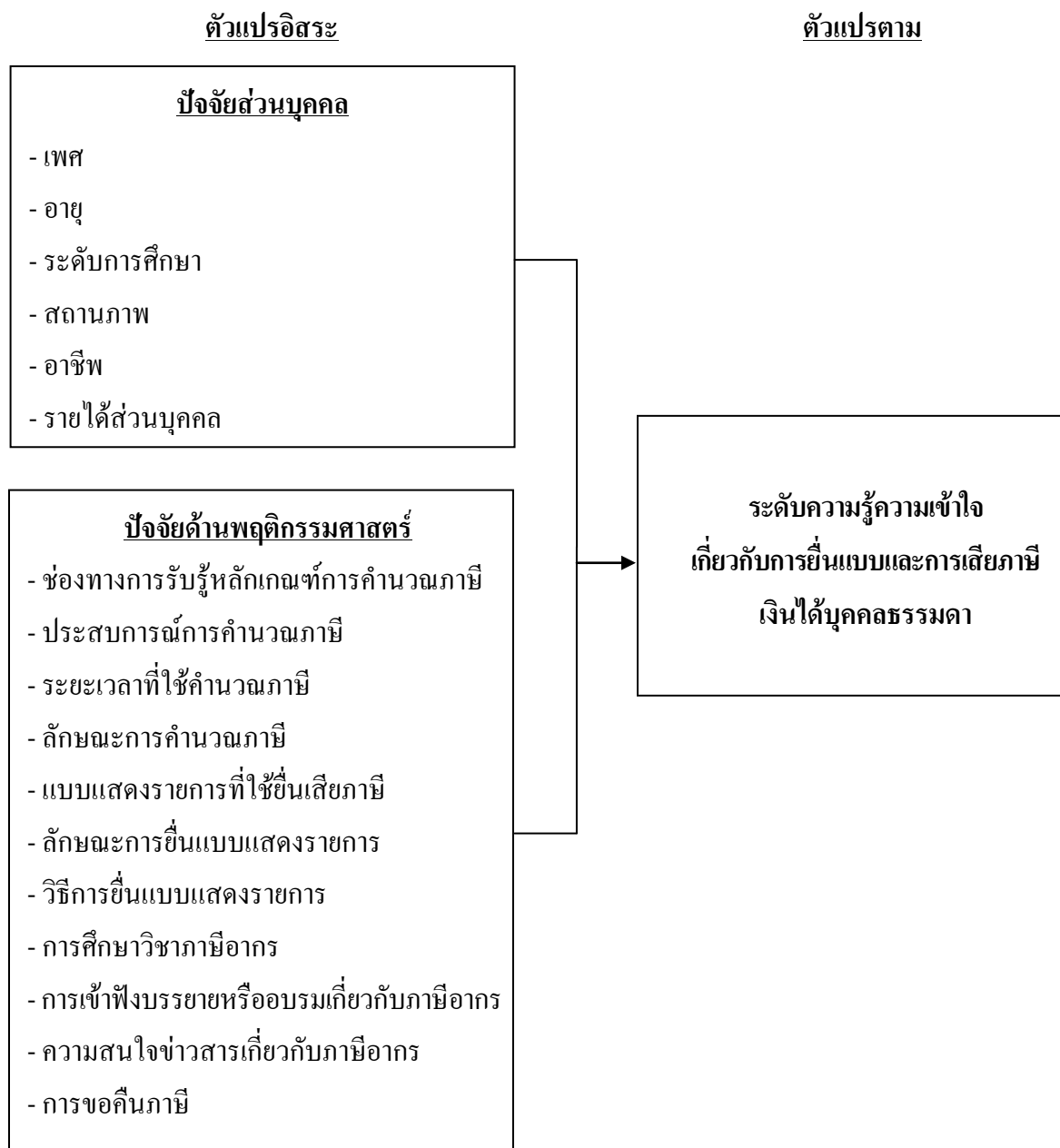
1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพและรายได้ส่วนบุคคล

2) ปัจจัยปัจจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ ได้แก่ ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษี ประสิทธิภาพการคำนวณภาษี ระยะเวลาที่ใช้คำนวณภาษี ลักษณะการคำนวณภาษี แบบแสดงรายการที่ใช้ในการคำนวณภาษี ลักษณะของการยื่นแบบแสดงรายการ วิธีการยื่นแบบแสดงรายการ การศึกษาวิชาภาษีอากร การอบรมเกี่ยวกับภาษีอากร ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร และการขอคืนภาษี

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็น ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเงินได้พึงประเมิน การหักเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นฯ การหักค่าใช้จ่าย การหัก ค่าลดหย่อน การหักเงินบริจาค การขอผ่อนชำระภาษี กำหนดเวลาการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ช่องทางการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 และการชำระภาษีของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และตัวแปรที่เป็นระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขั้นตอนแบบและการเสียภาษี โดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 มีวิธีการดำเนินการศึกษา ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 รูปแบบการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 ระยะเวลาการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ศึกษาจากกลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้ที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ปีภาษี 2557 ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 122,920 คน จากข้อมูลรายงานการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ปีภาษี 2557 ณ วันที่ 27 กรกฎาคม 2558 (สำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2, 2558)

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ผู้ที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ปีภาษี 2557 ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 399 คน โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane (1973) มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ	n	=	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
	N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด
	E	=	ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่ม

แทนค่าสูตร

$$n = \frac{122,920}{1 + 122,920 (0.05)^2}$$

$$n = \frac{122,920}{1 + 122,920 (0.0025)}$$

$$n = 398.70$$

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 399 คน

2. วิธีการสุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยสุ่มแจกแบบสอบถาม ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาหาดใหญ่ 1 สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาหาดใหญ่ 2 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 เลือกผู้ที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 150 คน พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 150 คน ประกอบธุรกิจส่วนตัว และประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 99 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามต้องเป็นผู้ที่เคยยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ปีภาษี 2557 ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

รูปแบบการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อการอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เก็บข้อมูลโดยการสำรวจด้วยแบบสอบถามแบบให้ผู้ตอบกรอกเอง (Self-administered questionnaire)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. รูปแบบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน (ดูภาคผนวก ก) โดยประยุกต์มาจากวิธีการออกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปีภาษี 2557 กรมสรรพากร (2558), ทาริกา ทองเปลว และฉันทินี ชุตินันตพงศ์ (2555) และอำไพ ชัยรัตน์เมธี (2553) ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ ได้แก่ ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษี ประสิทธิภาพการคำนวณภาษี ระยะเวลาที่ใช้คำนวณภาษี ลักษณะการคำนวณภาษี แบบแสดงรายการที่ใช้ในการคำนวณภาษี ลักษณะของการยื่นแบบแสดงรายการ วิธีการยื่นแบบแสดงรายการ การอบรมเกี่ยวกับภาษีอากร การศึกษาวิชาภาษีอากร ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร และการขอคืนภาษี จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวน 25 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่-ไม่ใช่

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบใช่ ให้ 1 คะแนน หมายถึง ตอบถูก

ตอบไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน หมายถึง ตอบผิด

2. ขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาดำเนินการสร้างแบบสอบถามและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการศึกษา ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลจากตำราวิชาการ เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

3) นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้ตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการศึกษา

4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างผู้เสียภาษีที่มาติดต่อราชการ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาหาดใหญ่ 2 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

5) นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้กับผู้เสียภาษีที่มาติดต่อราชการ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาหาดใหญ่ 2 จำนวน 30 คน ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ซึ่งควรมีค่า 0.60 ขึ้นไป แสดงถึงตัวแปรที่มีความน่าเชื่อถือ พบว่า ค่า Cronbach's Alpha = 0.802

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้เสียภาษีที่มาติดต่อราชการ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาหาดใหญ่ 1 สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาหาดใหญ่ 2 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2

2. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ผลงานวิจัย ข้อมูลจากเว็บไซต์ในหน่วยงานของกรมสรรพากร และข้อมูลจากเว็บไซต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Package for the Social Sciences for Windows) ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. พฤติกรรมเกี่ยวกับการยื่นแบบและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบใช่ ให้ 1 คะแนน หมายถึง ตอบถูก

ตอบไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน หมายถึง ตอบผิด

นำข้อมูลมาแปลค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ จากการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้ (ธนวัฒน์ ไบหมาคป็นจ่อ, 2554, น. 37)

$$\begin{aligned} \text{สูตร การหาค่าอันตรภาคชั้น} &= \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{3} \\ &= \frac{(1 - 0)}{3} \\ &= 0.33 \end{aligned}$$

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.67 - 1.00 หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.34 - 0.66 หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.33 หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจน้อย

4. ทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยใช้การทดสอบหาความสัมพันธ์เชิงพหุ (Multiple Regression) ตามสมการดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} Y &= a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5 + b_6X_6 + b_7X_7 + \\ &\quad b_8X_8 + b_9X_9 + b_{10}X_{10} + b_{11}X_{11} + b_{12}X_{12} + b_{13}X_{13} + b_{14}X_{14} + \\ &\quad b_{15}X_{15} + b_{16}X_{16} + b_{17}X_{17} + \text{error} \end{aligned}$$

$$Y = \text{ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา}$$

$$X_1 = \text{เพศ (1 = ชาย, 2 = หญิง)}$$

- X_2 = อายุ (1 = ต่ำกว่า 25 ปี, 2 = 25 - 35 ปี, 3 = 36 - 45 ปี, 4 = 45 - 55 ปี, 5 = มากกว่า 55 ปี)
- X_3 = ระดับการศึกษา (1 = อนุปริญญาหรือต่ำกว่า, 2 = ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า, 3 = สูงกว่าปริญญาตรี)
- X_4 = สถานภาพ (1 = โสด, 2 = สมรส, 3 = หม้าย)
- X_5 = อาชีพ (1 = ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ, 2 = ลูกจ้างหน่วยงานภาครัฐ, 3 = พนักงานบริษัทเอกชน, 4 = ประกอบธุรกิจส่วนตัว, 5 = อื่น ๆ)
- X_6 = ระดับรายได้ (1 = ต่ำกว่า 10,000 บาท, 2 = 10,000 - 20,000 บาท, 3 = 20,001 - 30,000 บาท, 4 = 30,001 - 40,000 บาท, 5 = สูงกว่า 40,000 บาท)
- X_7 = ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษี (1 = เว็บไซต์กรมสรรพากร, 2 = ประมวลรัษฎากร, 3 = แผ่นพับประชาสัมพันธ์ของกรมสรรพากร, 4 = อื่น ๆ)
- X_8 = ประสบการณ์การคำนวณภาษี (1 = น้อยกว่า 5 ครั้ง, 2 = 6 - 10 ครั้ง, 3 = 11 - 15 ครั้ง, 4 = 16 - 20 ครั้ง, 5 = สูงกว่า 20 ครั้ง)
- X_9 = ระยะเวลาที่ใช้คำนวณภาษี (1 = น้อยกว่า 15 นาทีต่อครั้ง, 2 = 16 - 30 นาทีต่อครั้ง, 3 = 31 - 60 นาทีต่อครั้ง, 4 = 1 - 2 ชั่วโมงต่อครั้ง, 5 = มากกว่า 2 ชั่วโมงต่อครั้ง)
- X_{10} = ลักษณะการคำนวณภาษี (1 = คำนวณภาษีด้วยตนเองทุกครั้ง, 2 = ผู้อื่นเป็นผู้คำนวณภาษีให้ทุกครั้ง, 3 = คำนวณภาษีด้วยตนเองเป็นบางครั้ง และผู้อื่นเป็นผู้คำนวณภาษีให้เป็นบางครั้ง)
- X_{11} = แบบแสดงรายการที่ใช้ในการคำนวณภาษี (1 = ภ.ง.ด. 91 เงินได้จากเงินเดือน และค่าจ้าง เพียงประเภทเดียว, 2 = ภ.ง.ด. 90 เงินได้จากเงินเดือน ค่าจ้าง และประเภทอื่น ๆ, 3 = ยื่นทั้ง ภ.ง.ด. 91 และ ภ.ง.ด. 90 แล้วแต่เงินได้แต่ละปี)
- X_{12} = ลักษณะของการยื่นแบบแสดงรายการ (1 = แยกยื่นภาษีระหว่างสามีและภรรยา, 2 = ยื่นรวมกับคู่สมรส, 3 = ยื่นเสียภาษีในนามผู้มีเงินได้กรณีไม่มีคู่สมรส)

- X_{13} = วิธีการยื่นแบบแสดงรายการ (1 = ยื่นแบบที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่
สาขา หรือสถานที่ที่กรมสรรพากรกำหนด, 2 = ยื่นแบบผ่านทาง
อินเทอร์เน็ต)
- X_{14} = การศึกษาวิชาภาษีอากร (1 = ไม่เคยศึกษา, 2 = เคยศึกษา)
- X_{15} = การเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับภาษีอากร (1 = ไม่เคยเข้าฟัง
บรรยายหรืออบรม, 2 = 1 - 3 ครั้ง, 3 = 4 - 6 ครั้ง, 4 = 7 - 9 ครั้ง,
5 = มากกว่า 9 ครั้ง)
- X_{16} = ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร (1 = ไม่สนใจ, 2 = สนใจ)
- X_{17} = การขอคืนภาษี (1 = ไม่เคยขอคืนภาษี, 2 = เคยขอคืนภาษี)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91

2. เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91

ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 ชุด และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยนำเสนอผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 5 ทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติหาความถี่ และร้อยละ ผลการศึกษา พบว่า

เพศ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 71.18 และเป็นเพศชายร้อยละ 28.82

อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36 - 45 ปี ร้อยละ 33.83 รองลงมา มีอายุระหว่าง 25 - 35 ปี อยู่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 33.58 อายุระหว่าง 45 - 55 ปี ร้อยละ 18.80 อายุมากกว่า 55 ปี ร้อยละ 7.27 และต่ำกว่า 25 ปี มีเพียงร้อยละ 6.52 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 73.18 รองลงมา มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือต่ำกว่า ร้อยละ 17.04 และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีเพียงร้อยละ 9.77 ตามลำดับ

สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 49.37 รองลงมา มีสถานภาพโสด อยู่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 49.12 และมีสถานภาพหม้ายมีเพียงร้อยละ 1.50 ตามลำดับ

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 37.59 รองลงมา มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 33.83 ประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 18.80 อาชีพอื่นๆ ร้อยละ 6.02 และมีอาชีพลูกจ้างหน่วยงานภาครัฐ เพียงร้อยละ 3.76 ตามลำดับ

รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนระหว่าง 10,000 - 20,000 บาท ร้อยละ 30.08 รองลงมา มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท ร้อยละ 29.32 มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนสูงกว่า 40,000 บาท ร้อยละ 19.30 มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนระหว่าง 30,001 - 40,000 บาท ร้อยละ 15.29 และมีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท เพียงร้อยละ 6.02 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงความถี่ ร้อยละ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	284	71.18
ชาย	115	28.82
อายุ		
36 - 45 ปี	135	33.83
25 - 35 ปี	134	33.58
45 - 55 ปี	75	18.80
มากกว่า 55 ปี	29	7.27
ต่ำกว่า 25 ปี	26	6.52
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	292	73.18
อนุปริญญาหรือต่ำกว่า	68	17.04
สูงกว่าปริญญาตรี	39	9.77
สถานภาพ		
สมรส	197	49.37
โสด	196	49.12
หม้าย	6	1.50
อาชีพ		
พนักงานบริษัทเอกชน	150	37.59
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	135	33.83
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	75	18.80
อื่น ๆ	24	6.02
ลูกจ้างหน่วยงานภาครัฐ	15	3.76

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน		
10,000 - 20,000 บาท	120	30.08
20,001 - 30,000 บาท	117	29.32
สูงกว่า 40,000 บาท	77	19.30
30,001 - 40,000 บาท	61	15.29
ต่ำกว่า 10,000 บาท	24	6.02
รวม	399	100.00

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติความถี่ และร้อยละ ผลการศึกษา พบว่า

ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีจากเว็บไซต์ของกรมสรรพากร ร้อยละ 73.18 รองลงมา เป็นแผ่นพับประชาสัมพันธ์ของกรมสรรพากร ร้อยละ 11.03 ช่องทางอื่น ๆ เช่น สอบถามโดยตรงจากเจ้าหน้าที่สรรพากร เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินและบัญชีของบริษัทที่ตนเองทำงาน เพื่อนร่วมงาน และคนรู้จัก ร้อยละ 10.03 และประมวลรัษฎากร มีเพียงร้อยละ 5.76 ตามลำดับ

ประสบการณ์การคำนวณภาษีในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การคำนวณภาษีน้อยกว่า 5 ครั้ง ร้อยละ 48.62 รองลงมา มีประสบการณ์การคำนวณภาษีระหว่าง 6 - 10 ครั้ง ร้อยละ 22.81 มีประสบการณ์การคำนวณภาษีสูงกว่า 20 ครั้ง ร้อยละ 14.79 มีประสบการณ์การคำนวณภาษีระหว่าง 11 - 15 ครั้ง ร้อยละ 7.52 และมีประสบการณ์การคำนวณภาษีระหว่าง 16 - 20 ครั้ง มีเพียงร้อยละ 6.27 ตามลำดับ

ระยะเวลาที่ใช้คำนวณภาษีในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการคำนวณภาษีระหว่าง 16 - 30 นาทีต่อครั้ง ร้อยละ 54.64 รองลงมา ใช้ระยะเวลาในการคำนวณภาษีน้อยกว่า 15 นาทีต่อครั้ง ร้อยละ 25.81 ใช้ระยะเวลาในการคำนวณภาษีระหว่าง 31 - 60 นาทีต่อครั้ง ร้อยละ 11.03 ใช้ระยะเวลาในการคำนวณภาษีมากกว่า 2 ชั่วโมงต่อครั้ง

ร้อยละ 5.01 และใช้ระยะเวลาในการคำนวณภาษีระหว่าง 1 - 2 ชั่วโมงต่อครั้ง มีเพียงร้อยละ 3.51 ตามลำดับ

ลักษณะการคำนวณภาษีในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คำนวณภาษีด้วยตนเองทุกครั้ง ร้อยละ 37.59 รองลงมาผู้อื่นเป็นผู้คำนวณภาษีให้ทุกครั้ง ร้อยละ 34.84 คำนวณภาษีด้วยตนเองบางครั้งและผู้อื่นคำนวณภาษีให้บางครั้ง มีเพียงร้อยละ 27.57 ตามลำดับ

แบบแสดงรายการประเภทที่ใช้คำนวณภาษีเป็นประจำ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้แบบ ภ.ง.ด. 91 (รายได้จากเงินเดือน และค่าจ้างเพียงประเภทเดียว) ร้อยละ 60.65 รองลงมาใช้ทั้งแบบ ภ.ง.ด. 91 และแบบ ภ.ง.ด. 90 แล้วแต่รายได้ในแต่ละปี ร้อยละ 21.30 และใช้แบบ ภ.ง.ด. 90 (รายได้จากเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินได้ประเภทอื่น ๆ) เพียงร้อยละ 18.05 ตามลำดับ

ลักษณะการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยื่นเสียภาษีในนามผู้มีเงินได้ (กรณีไม่มีคู่สมรส) ร้อยละ 50.63 รองลงมาแยกยื่นภาษีระหว่างสามีและภรรยา ร้อยละ 39.35 และยื่นรวมกับคู่สมรส เพียงร้อยละ 10.03 ตามลำดับ

วิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยื่นผ่านอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 64.41 และยื่น ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาหรือสถานที่ที่กรมสรรพากรกำหนด ร้อยละ 35.59

การศึกษาวิชาภาษีอากร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยศึกษามาก่อน ร้อยละ 57.14 และไม่เคยศึกษามาก่อน ร้อยละ 42.86

การเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษีในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษี ร้อยละ 70.18 รองลงมาเคยเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษีระหว่าง 1 - 3 ครั้ง ร้อยละ 21.80 เคยเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษีมากกว่า 9 ครั้ง 5.26 เคยเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษีระหว่าง 4 - 6 ครั้ง ร้อยละ 2.01 เคยเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษีระหว่าง 7 - 9 ครั้ง เพียงร้อยละ 0.75 ตามลำดับ

ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร ร้อยละ 79.20 และไม่สนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร ร้อยละ 20.80

การขอคืนภาษี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยขอคืนภาษี ร้อยละ 52.38 และไม่เคยขอคืนภาษี ร้อยละ 47.62 รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงความถี่ ร้อยละ พฤติกรรมเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

(N = 399)		
พฤติกรรมเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		
เว็บไซต์กรมสรรพากร	292	73.18
แผ่นพับประชาสัมพันธ์ของกรมสรรพากร	44	11.03
อื่น ๆ เช่น สอบถามโดยตรงจากเจ้าหน้าที่สรรพากร เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินและบัญชีของบริษัทที่ตนเองทำงาน เพื่อนร่วมงานและคนรู้จัก	40	10.03
ประมวลรัษฎากร	23	5.76
2. ประสบการณ์การคำนวณภาษีในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		
น้อยกว่า 5 ครั้ง	194	48.62
6 - 10 ครั้ง	91	22.81
สูงกว่า 20 ครั้ง	59	14.79
11 - 15 ครั้ง	30	7.52
16 - 20 ครั้ง	25	6.27
3. ระยะเวลาที่ใช้คำนวณภาษีในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		
16 - 30 นาทีต่อครั้ง	218	54.64
น้อยกว่า 15 นาทีต่อครั้ง	103	25.81
31 - 60 นาทีต่อครั้ง	44	11.03
มากกว่า 2 ชั่วโมงต่อครั้ง	20	5.01
1 - 2 ชั่วโมงต่อครั้ง	14	3.51
4. ลักษณะการคำนวณภาษีในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		
คำนวณภาษีด้วยตนเองทุกครั้ง	150	37.59
ผู้อื่นเป็นผู้คำนวณภาษีให้ทุกครั้ง	139	34.84
คำนวณภาษีด้วยตนเองบางครั้ง และผู้อื่นคำนวณภาษีให้บางครั้ง	110	27.57

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

พฤติกรรมเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. แบบแสดงรายการประเภทที่ใช้คำนวณภาษีเป็นประจำ		
ภ.ง.ด. 91 (รายได้จากเงินเดือนและค่าจ้างเพียงประเภทเดียว)	242	60.65
ใช้ทั้ง ภ.ง.ด. 91 และ ภ.ง.ด. 90 แล้วแต่รายได้ในแต่ละปี	85	21.30
ภ.ง.ด. 90 (รายได้จากเงินเดือน ค่าจ้างและเงินได้ประเภทอื่น ๆ)	72	18.05
6. ลักษณะการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		
ยื่นเสียภาษีในนามผู้มีเงินได้ (กรณีไม่มีคู่สมรส)	202	50.63
แยกยื่นภาษีระหว่างสามีและภรรยา	157	39.35
ยื่นรวมกับคู่สมรส	40	10.03
7. วิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		
ยื่นผ่านอินเทอร์เน็ต	257	64.41
ยื่น ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาหรือสถานที่ที่กรมสรรพากรกำหนด	142	35.59
8. การศึกษาวิชาภาษีอากร		
เคยศึกษามาก่อน	228	57.14
ไม่เคยศึกษามาก่อน	171	42.86
9. การเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษีในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		
ไม่เคยเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษี	280	70.18
1 - 3 ครั้ง	87	21.80
มากกว่า 9 ครั้ง	21	5.26
4 - 6 ครั้ง	8	2.01
7 - 9 ครั้ง	3	0.75
10. ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร		
สนใจ	316	79.20
ไม่สนใจ	83	20.80

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

พฤติกรรมเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11. การขอคืนภาษี		
เลขขอคืนภาษี	209	52.38
ไม่เลขขอคืนภาษี	190	47.62
รวม	399	100.00

ส่วนที่ 3 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากที่สุด คือ เรื่องการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 สามารถยื่นได้ที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ธนาคารกรุงไทย ทางอินเทอร์เน็ต www.rd.go.th และส่งทางไปรษณีย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.90 รองลงมา คือ เรื่องกำหนดเวลายื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ภายในเดือนมกราคม - มีนาคม ของปีถัดไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 และเรื่องการหักค่าลดหย่อนบุตรที่กำลังศึกษาอยู่สามารถหักลดหย่อนได้คนละ 17,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.86 และกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาน้อย คือ เรื่องเงินได้ประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินเดือนสามารถเลือกหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรหรือเลือกหักค่าใช้จ่ายเหมาในอัตราที่กำหนด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.33 ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.66 รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ และการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

(N = 399)

คำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความรู้
1. การยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 สามารถยื่นได้ที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ธนาคารกรุงไทย ทางอินเทอร์เน็ต www.rd.go.th และส่งทางไปรษณีย์	0.90	0.29	มาก
2. กำหนดเวลายื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ภายในเดือน มกราคม - มีนาคม ของปีถัดไป	0.89	0.31	มาก
3. การหักค่าลดหย่อนบุตรที่กำลังศึกษาอยู่สามารถหักลดหย่อนได้ คนละ 17,000 บาท	0.86	0.35	มาก
4. เงินได้ประเภทเงินเดือนสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท	0.86	0.35	มาก
5. ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา หักค่าลดหย่อนได้คนละ 30,000 บาท	0.85	0.36	มาก
6. การหักค่าลดหย่อนบุตร ต้องเป็นบุตรที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยหรือชั้นอุดมศึกษา เฉพาะภายในประเทศไทยเท่านั้น	0.82	0.39	มาก
7. เงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม หักค่าลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 9,000 บาท	0.82	0.39	มาก
8. ผู้ที่เป็น โสดมีเงินได้จากเงินเดือนและค่าจ้าง เพียงประเภทเดียวเกิน 50,000 บาท มีหน้าที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91	0.80	0.40	มาก
9. ผู้มีเงินได้หักค่าลดหย่อนส่วนตัวได้ 30,000 บาท	0.79	0.41	มาก
10. ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจากการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัยสามารถหักค่าลดหย่อนได้ตามจำนวนเงินที่จ่ายไปจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท	0.79	0.40	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความรู้
11. เบี้ยประกันชีวิตที่นำมาหักค่าลดหย่อนได้ กรมธรรม์ประกันชีวิตต้องมีกำหนดเวลา 10 ปี ขึ้นไป ให้หักลดหย่อนได้เท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท	0.76	0.42	มาก
12. สามารถเลือกวิธีการชำระภาษีเป็นเงินสด บัตรเครดิต บัตร TAX SMART CARD เช็คหรือดราฟต์ ธนาณัติ	0.76	0.43	มาก
13. กรณีที่สามีมีเงินได้แต่ภรรยาไม่มีเงินได้ สามีหักค่าลดหย่อนส่วนตัวได้ 30,000 บาท และหักค่าลดหย่อนภรรยาได้อีก 30,000 บาท	0.72	0.45	มาก
14. ถ้ามีภาษีที่ต้องชำระจำนวนตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไป ผู้เสียภาษีมีสิทธิขอผ่อนชำระภาษีได้เป็น 3 งวดเท่า ๆ กัน	0.64	0.48	ปานกลาง
15. ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา ให้สิทธิหักค่าลดหย่อนแก่บุตรเพียงคนเดียวเท่านั้น บิดามารดาต้องมีอายุถึง 60 ปี ในปีภาษีที่ขอหักลดหย่อน	0.62	0.49	ปานกลาง
16. เบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้หักค่าลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริงไม่เกิน 15,000 บาท	0.60	0.49	ปานกลาง
17. ค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพหักค่าลดหย่อนได้คนละ 60,000 บาท	0.58	0.49	ปานกลาง
18. ผู้มีเงินได้ (รวมถึงคนพิการ) ที่มีอายุเกิน 65 ปีขึ้นไป ในปีภาษีและเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยให้ยกเว้นภาษีเงินได้ 190,000 บาท	0.55	0.50	ปานกลาง
19. ผู้ที่เป็นโสด มีเงินได้ประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินเดือน และค่าจ้างเกิน 30,000 บาท มีหน้าที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90	0.53	0.50	ปานกลาง
20. เงินบริจาคสนับสนุนการศึกษาสามารถหักค่าลดหย่อนได้ 2 เท่าของจำนวนเงินที่ได้จ่ายไปจริงแต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้สุทธิ	0.51	0.50	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความรู้
21. ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) หักได้ไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้ และเมื่อรวมกับเงินสะสม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพและกองทุน กบข. แล้วไม่เกิน 500,000 บาท	0.46	0.50	ปานกลาง
22. ผู้ที่มีคู่สมรส หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายมีเงินได้ เฉพาะเงินเดือนและค่าจ้างเกิน 100,000 บาท มีหน้าที่ ยื่นแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91	0.37	0.48	ปานกลาง
23. เงินบริจาคสามารถหักค่าลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้สุทธิ	0.36	0.48	ปานกลาง
24. ผู้ที่มีคู่สมรส หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่าย มีเงินได้ประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินเดือนและค่าจ้าง รวมกัน เกิน 60,000 บาท มีหน้าที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90	0.35	0.48	ปานกลาง
25. เงินได้ประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินเดือนสามารถเลือก หักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรหรือเลือกหัก ค่าใช้จ่ายเหมาในอัตราที่กำหนด	0.33	0.47	ปานกลาง
รวม	0.66	0.22	ปานกลาง

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยใช้เมทริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Matrix) ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ประสบการณ์ การคำนวณภาษี แบบแสดงรายการประเภทที่ใช้คำนวณภาษีเป็นประจำ ลักษณะการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา วิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การศึกษา วิชาภาษีอากร การเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษี ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร และการขอคืนภาษี ส่งผลในเชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ส่วนปัจจัยด้านอาชีพ รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษี ระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณภาษี และลักษณะการคำนวณภาษี ส่งผลในเชิงลบกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และจากการตรวจสอบ Multicollinearity โดยใช้ Variance inflation factor (VIF) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้ง 17 ด้าน ไม่มีความสัมพันธ์กันเอง หรือไม่เกิด Multicollinearity เพราะ VIF มีค่าน้อยกว่า 10 รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	สถานภาพ	อาชีพ	รายได้ฯ	ช่องทางฯ	ประสบการณ์ฯ	ระยะเวลา	ลักษณะการคำนวณฯ	แบบแสดงรายการที่ใช้ฯ	ลักษณะการยื่นแบบฯ	วิธีการที่ยื่นแบบฯ	การศึกษา	การเข้าฟังบรรยายฯ	ความสนใจข่าวสารฯ	การขอคืนภาษี	ระดับความรู้ฯ
เพศ	1.000																	
อายุ	-0.007	1.000																
ระดับการศึกษา	-0.025	0.053	1.000															
สถานภาพ	-0.071	0.317**	-0.109*	1.000														
อาชีพ	-0.098	-0.372**	-0.144**	-0.163**	1.000													
รายได้ฯ	-0.126*	0.405**	0.002	0.277**	-0.165**	1.000												
ช่องทางฯ	-0.067	-0.128*	-0.086	-0.018	0.220**	-0.156**	1.000											
ประสบการณ์ฯ	-0.026	0.354**	0.173**	0.261**	-0.188**	0.165**	-0.098	1.000										
ระยะเวลา	-0.145**	-0.013	-0.004	0.043	0.135**	-0.052	0.073	-0.072	1.000									
ลักษณะการคำนวณฯ	0.003	-0.174**	-0.158**	0.017	0.123*	-0.053	0.137**	-0.313**	0.134**	1.000								
แบบแสดงรายการที่ใช้ฯ	0.025	0.123*	-0.110*	0.065	-0.047	0.180**	-0.036	0.215**	-0.128*	-0.060	1.000							
ลักษณะการยื่นแบบฯ	0.041	-0.290**	0.116*	-0.848**	0.154**	-0.292**	0.067	-0.205**	0.021	-0.055	-0.011	1.000						
วิธีการที่ยื่นแบบฯ	0.082	0.265**	0.232**	0.083	-0.141**	0.129**	-0.187**	0.257**	0.023	-0.283**	-0.057	-0.061	1.000					
การศึกษา	0.131**	-0.077	0.213**	0.015	-0.021	-0.155**	0.000	0.292**	-0.034	-0.140**	0.023	0.034	0.054	1.000				
การเข้าฟังบรรยายฯ	0.037	0.052	0.135**	0.093	-0.044	0.029	0.026	0.431**	-0.089	-0.230**	0.310**	-0.011	0.126*	0.361**	1.000			
ความสนใจข่าวสารฯ	0.069	0.120*	0.036	0.111*	-0.138**	0.045	-0.191**	0.145**	-0.082	-0.049	0.207**	-0.076	0.019	0.155**	0.200**	1.000		
การขอคืนภาษี	-0.031	0.316**	0.207**	0.090	-0.082	0.139**	-0.214**	0.359**	-0.042	-0.232**	0.106*	-0.024	0.297**	0.097	0.170**	0.154**	1.000	
ระดับความรู้ฯ	0.013	0.258**	0.285**	0.022	-0.262**	-0.008	-0.156**	0.442**	-0.179**	-0.389**	0.240**	0.018	0.258**	0.346**	0.460**	0.370**	0.307**	1.000

** นัยสำคัญที่ 0.01, * นัยสำคัญที่ 0.05

ส่วนที่ 5 ทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษา พบว่า

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย มี 8 ปัจจัย ได้แก่ ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร การเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษี อายุ การศึกษาวิชาภาษีอากร ระดับการศึกษา ประสบการณ์การคำนวณภาษี แบบแสดงรายการประเภทที่ใช้คำนวณภาษีเป็นประจำ และวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สามารถพยากรณ์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเชิงลบ เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย มี 5 ปัจจัย ได้แก่ เพศ ระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณภาษี อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน และลักษณะการคำนวณภาษี สามารถพยากรณ์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กัน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มี 4 ปัจจัย ได้แก่ การขอคืนภาษี ลักษณะการยื่นแบบแสดงรายการ ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษี และสถานภาพ รายละเอียดตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ปัจจัยที่มีอิทธิพล
กับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัย	B	Beta	t	p-value	อิทธิพล
(Constant)	0.320		2.945	0.003	
1.ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร	0.121	0.225	5.874	0.000**	เชิงบวก
2.การเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษี	0.047	0.209	4.803	0.000**	เชิงบวก
3.อายุ	0.030	0.142	3.091	0.002*	เชิงบวก
4.การศึกษาวิชาภาษีอากร	0.062	0.141	3.435	0.001**	เชิงบวก
5.ระดับการศึกษา	0.051	0.119	3.032	0.003*	เชิงบวก
6.ประสบการณ์การคำนวณภาษี	0.016	0.105	2.263	0.024*	เชิงบวก
7.แบบแสดงรายการประเภทที่ใช้คำนวณภาษีเป็นประจำ	0.028	0.103	2.590	0.010*	เชิงบวก
8.วิธีการขึ้นแบบแสดงรายการ	0.039	0.085	2.092	0.037*	เชิงบวก
9.เพศ	-0.038	-0.079	-2.107	0.036*	เชิงลบ
10.ระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณภาษี	-0.020	-0.089	-2.372	0.018*	เชิงลบ
11.อาชีพ	-0.019	-0.114	-2.840	0.005*	เชิงลบ
12.รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน	-0.025	-0.138	-3.347	0.001**	เชิงลบ
13.ลักษณะการคำนวณภาษี	-0.046	-0.169	-4.270	0.000**	เชิงลบ
14.การขอกู้ภาษี	0.021	0.048	1.153	0.250	ไม่มี
15.ลักษณะการขึ้นแบบแสดงรายการ	-0.004	-0.019	-0.270	0.787	ไม่มี
16.ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษี	-0.0005	-0.023	-0.586	0.558	ไม่มี
17.สถานภาพ	-0.040	-0.097	-1.377	0.169	ไม่มี

ค่าคงที่ = 0.320; $SE_{est} = \pm 0.155$

$R = 0.721^*$; $R^2 = 0.519$; $F = 24.196$ p-value = 0.000

** นัยสำคัญที่ 0.01, * นัยสำคัญที่ 0.05

สรุปสมมติฐานการศึกษา

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา โดยกำหนดสมมติฐานเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยจำนวน 17 ตัวแปร ได้แก่ ด้านความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษี ด้านอายุ ด้านการศึกษาวิชาภาษีอากร ด้านระดับการศึกษา ด้านประสบการณ์การคำนวณภาษี ด้านแบบแสดงรายการประเภทที่ใช้คำนวณภาษีเป็นประจำ ด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการ ด้านเพศ ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณภาษี ด้านอาชีพ ด้านรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน ด้านลักษณะการคำนวณภาษี ด้านการขอคืนภาษี ด้านลักษณะการยื่นแบบแสดงรายการ ด้านช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษี และด้านสถานภาพ ผลการศึกษา พบว่า ยอมรับสมมติฐาน 13 สมมติฐาน ได้แก่ สมมติฐาน H1 - H13 และปฏิเสธสมมติฐาน 4 สมมติฐาน ได้แก่ สมมติฐาน H14 - H17 รายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 สรุปสมมติฐานการศึกษา

สมมติฐาน	ตัวแปร	ยอมรับ/ปฏิเสธ
H1	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจ ด้านความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร	ยอมรับ
H2	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจ ด้านการเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษี	ยอมรับ
H3	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจ ด้านอายุ	ยอมรับ
H4	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจ ด้านการศึกษาวิชาภาษีอากร	ยอมรับ
H5	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจ ด้านระดับการศึกษา	ยอมรับ
H6	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจ ด้านประสบการณ์การคำนวณภาษี	ยอมรับ
H7	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจ ด้านแบบแสดงรายการประเภทที่ใช้คำนวณภาษีเป็นประจำ	ยอมรับ
H8	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจ ด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการ	ยอมรับ

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

สมมติฐาน	ตัวแปร	ยอมรับ/ปฏิเสธ
H9	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจฯ ด้านเพศ	ยอมรับ
H10	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจฯ ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณภาษี	ยอมรับ
H11	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจฯ ด้านอาชีพ	ยอมรับ
H12	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจฯ ด้านรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน	ยอมรับ
H13	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจฯ ด้านลักษณะการคำนวณภาษี	ยอมรับ
H14	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจฯ ด้านการขอคืนภาษี	ปฏิเสธ
H15	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจฯ ด้านลักษณะการยื่นแบบแสดงรายการ	ปฏิเสธ
H16	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจฯ ด้านช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ปฏิเสธ
H17	อิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจฯ ด้านสถานภาพ	ปฏิเสธ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยื่นแบบและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 มีวัตถุประสงค์การศึกษาซึ่งมาจากคำถาม ดังนี้

1. ผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับใด

2. ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91

ประชากรในการศึกษา คือ ผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ปีภาษี 2557 ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 122,920 คน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ปีภาษี 2557 ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 399 คน จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของผู้เสียภาษีที่มาติดต่อราชการ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่หาดใหญ่ 1 สำนักงานสรรพากรพื้นที่หาดใหญ่ 2 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่ - ไม่ใช่ จำนวน 25 ข้อ

ผู้ศึกษาได้ทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้ตรงตามเนื้อหา และครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการศึกษา นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเหมือนหรือใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน คำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.806 วิเคราะห์ข้อมูลโดย

ข้อคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และพฤติกรรมการยื่นแบบและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และข้อคำถามที่เกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ผู้ศึกษาได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล

5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

5.3 ข้อจำกัดจากการศึกษา

5.4 ข้อเสนอแนะของการศึกษา

สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถแสดงผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ซึ่งมีมาจากคำถามวิจัย ได้ดังนี้

1. ผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับใด

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากที่สุด คือ เรื่องการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 สามารถยื่นได้ที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ธนาคารกรุงไทย ทางอินเทอร์เน็ต www.rd.go.th และส่งทางไปรษณีย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.90 รองลงมา คือ เรื่องกำหนดเวลายื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ภายในเดือนมกราคม - มีนาคม ของปีถัดไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 และเรื่องการหักค่าลดหย่อนบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ สามารถหักลดหย่อนได้ คนละ 17,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.86 และกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาน้อย คือ เรื่องเงินได้ประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินเดือนสามารถเลือกหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร หรือเลือกหักค่าใช้จ่ายเหมาในอัตราที่กำหนด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.33 ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.66 สอดคล้องกับการศึกษาของ สมประสงค์ กันทะเสน (2555) ที่พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของ อำไพ

ชัยรัตน์เมธี (2553) ที่พบว่า ผู้ขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอ่างทองมีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้เพื่อขอคืนเงินภาษีอากรภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากหลักการเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นหลักการทั่วไปเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ถูกต้องตามประมวลรัษฎากร

2. ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91

1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย มี 8 ปัจจัย ได้แก่ ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร การเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษี อายุ การศึกษาวิชาภาษีอากร ระดับการศึกษา ประสบการณ์ การคำนวณภาษี แบบแสดงรายการประเภทที่ใช้คำนวณภาษีเป็นประจำ และวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สามารถพยากรณ์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(1) ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างที่มีความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากรจำนวนเพิ่มขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ พนิตนารถเย็นทรัพย์ (2551) ที่พบว่า ถ้าการสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากรต่างกันระดับความรู้จะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากรเป็นปัจจัยที่ทำให้มีการสั่งสมประสบการณ์ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากขึ้น

(2) การเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษีจำนวนเพิ่มขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ เขมวิภา ตั้งประกายโรจน์ (2553) ที่พบว่า ผู้ที่ผ่านการอบรมภาษีที่มากครั้งนำมาซึ่งความรู้ทางภาษีที่มากขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ รินทร์ดา ชินภูมิวิสนะ (2555) ที่พบว่า ความแตกต่างด้านประสบการณ์เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของนักบัญชี มีผลทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เนื่องจากการเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษีเป็นการสั่งสมความรู้และ

ประสบการณ์จนทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มากขึ้น

(3) อายุ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีอายุมากขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ อำไพ ชัยรัตน์เมธี (2553) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างทางอายุมีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ รินทร์ดา ชินภูมิวนะ (2555) ที่พบว่า ความแตกต่างทางอายุมีผลทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ สมประสงค์ กัณหาเสน (2555) ที่พบว่า อายุต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐนิ ชุตินันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า อายุแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และด้านวิธีการขึ้นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีที่แตกต่างกัน เนื่องจากอายุทำให้พฤติกรรมและความคิดของคนมีความแตกต่างกันในเรื่องความรู้และประสบการณ์ดังนั้นผู้ที่มียุมากขึ้นจะมีประสบการณ์มากขึ้นทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้น

(4) การศึกษาวิชาภาษีอากร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างเคยศึกษาวิชาภาษีอากรจำนวนมากขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ พนิตนารถ เอ็นทรัพย์ (2551) ที่พบว่า ถ้าการศึกษาวิชาภาษีอากรต่างกันระดับความรู้จะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ที่เคยศึกษาวิชาภาษีอากรจะมีข้อมูลพื้นฐานซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้น

(5) ระดับการศึกษาสูงสุด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาสูงขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ พนิตนารถ เอ็นทรัพย์ (2551) ที่พบว่า ถ้าระดับการศึกษาสูงสุดต่างกันระดับความรู้จะมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ อำไพ ชัยรัตน์เมธี (2553) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างทางระดับการศึกษามีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ รินทร์ดา

ชินภูมิวิสนะ (2555) ที่พบว่า ความแตกต่างของระดับการศึกษามีผลทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐนิ ชุตินันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า ระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกด้านแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีการสั่งสมความรู้และประสบการณ์มากขึ้น ดังนั้น การศึกษาระดับที่สูงขึ้นจึงเป็นปัจจัยที่ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากขึ้น

(6) **ประสบการณ์การคำนวณภาษี** มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การคำนวณภาษีจำนวนมากขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ อำไพ ชัยรัตน์เมธี (2553) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการคำนวณภาษีเงินได้มีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ รินทร์ดา ชินภูมิวิสนะ (2555) ที่พบว่า ความแตกต่างด้านประสบการณ์เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของนักบัญชี มีผลทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ สมประสงค์ กัณหาเสน (2555) ที่พบว่า ประสบการณ์ในการคำนวณภาษีเงินได้ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เนื่องจากผู้ที่มีประสบการณ์การคำนวณภาษีได้มีการสั่งสมความรู้จนเชี่ยวชาญทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากขึ้น

(7) **แบบแสดงรายการประเภทที่ใช้คำนวณภาษีเป็นประจำ** มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างใช้แบบ ภ.ง.ด. 91 รายได้จากเงินเดือนและค่าจ้างเพียงประเภทเดียวจำนวนมากขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐนิ ชุตินันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า แบบแสดงรายการที่ใช้ยื่นเสียภาษีแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประเภทเงินได้พึงประเมิน ด้านการหักค่าลดหย่อน ด้านอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ที่ใช้แบบ ภ.ง.ด. 91 ในการคำนวณภาษีเป็นผู้ที่มีรายได้จากเงินเดือนและค่าจ้างเพียงประเภทเดียวทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจมากขึ้น

(8) วิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91, 90 ผ่านอินเทอร์เน็ตจำนวนมากขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐนิ ชูติมันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า วิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีแตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านประเภทเงินได้พึงประเมิน ด้านเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นฯ ด้านการหักค่าใช้จ่าย ด้านการหักค่าลดหย่อน ด้านอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แตกต่างกัน เนื่องจากวิธีการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91, 90 ผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นวิธีการที่ไม่ยุ่งยากและง่ายต่อการทำความเข้าใจมากกว่าวิธีการอื่น ๆ

2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเชิงลบ เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย มี 5 ปัจจัย ได้แก่ เพศ ระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณภาษี อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลและลักษณะการคำนวณภาษี สามารถพยากรณ์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(1) เพศ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีเพศหญิงจำนวนเพิ่มขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ อำไพ ชัยรัตน์เมธี (2553) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ สมประสงค์ กัณหะเสน (2555) ที่พบว่า เพศต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เนื่องจากอาจเป็นไปได้ว่าเพศชายมีความสามารถในการจดจำในสิ่งที่มีประสบการณ์มาก่อนมากกว่าเพศหญิงส่งผลให้เพศชายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากกว่า

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณภาษี มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างใช้ระยะเวลาในการคำนวณภาษีน้อย ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐนิ ชูติมันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า ระยะเวลาการคำนวณภาษีมียผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีที่แตกต่างกัน เนื่องจากการใช้ระยะเวลาในการคำนวณภาษีเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์จนเกิดความเชี่ยวชาญ

หากมีประสบการณ์ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้นก็จะส่งผลให้เกิดความเชี่ยวชาญมากขึ้นเพราะฉะนั้นจึงใช้ระยะเวลาในการคำนวณภาษีน้อยลง

(3) อาชีพ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนจำนวนเพิ่มขึ้นระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ พนิตนารถ เย็นทรัพย์ (2551) ที่พบว่า ถ้าอาชีพต่างกันระดับความรู้จะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากอาจเป็นไปได้ว่าพนักงานบริษัทเอกชนมีการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91 โดยที่นายจ้างยื่นแบบฯ แทนพนักงาน ซึ่งเป็นบริการของกรมสรรพากรเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่รายจ่ายที่มีพนักงานและลูกจ้างจำนวนมาก สำหรับนายจ้างที่มีความประสงค์จะยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91 ให้กับพนักงานและลูกจ้างของตนจะต้องเก็บข้อมูลพนักงานและลูกจ้างไว้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และจะต้องมีข้อมูลพนักงานถูกต้องครบถ้วนตามแบบ ภ.ง.ด. 91

(4) รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีรายได้ 10,000 - 20,000 บาท ต่อเดือนจำนวนเพิ่มขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐนิช ฐิตมันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านประเภทเงินได้พึงประเมิน ด้านอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีที่แตกต่างกัน เนื่องจากอาจเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 10,000 - 20,000 บาทต่อเดือน นั้นถือว่าเป็นกลุ่มที่มีรายได้ขั้นต่ำตามกฎหมายแรงงานโดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวอาจอยู่ในช่วงวัยเพิ่งเริ่มทำงานยังขาดประสบการณ์หรือมีประสบการณ์ในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้น้อย

(5) ลักษณะการคำนวณภาษี มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างที่มีการคำนวณภาษีด้วยตนเองทุกครั้งจำนวนเพิ่มขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐนิช ฐิตมันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า ลักษณะการคำนวณภาษีแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แตกต่างกัน เนื่องจากอาจเป็นไปได้ว่าผู้ที่คำนวณภาษีด้วยตนเองทุกครั้งบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการคำนวณภาษีที่ต้อง

3) ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กัน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มี 4 ปัจจัย ได้แก่ การขอคืนภาษี ลักษณะการยื่นแบบแสดงรายการ ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษี และสถานภาพ

(1) การขอคืนภาษี ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เคยขอคืนภาษีกับกลุ่มที่ไม่เคยขอคืนภาษีมีจำนวนใกล้เคียงกันเป็นส่วนมาก

(2) ลักษณะการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม จัดแย้งกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐนิช ชูติมันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า แบบแสดงรายการที่ใช้ยื่นเสียภาษีแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านประเภทเงินได้พึงประเมิน ด้านการหักค่าลดหย่อน ด้านอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ยื่นเสียภาษีในนามผู้มีเงินได้กรณีไม่มีคู่สมรส

(3) ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษี ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม จัดแย้งกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐนิช ชูติมันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า ช่องทางการรับรู้มีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีที่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่รับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากร แสดงให้เห็นว่าช่องทางดังกล่าวที่กรมสรรพากรใช้เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ประชาชนนั้น ไม่ส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเท่าที่ควร

(4) สถานภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม จัดแย้งกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐนิช ชูติมันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า สถานภาพแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีที่แตกต่างกันอาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดและสถานภาพสมรสจำนวนใกล้เคียงกันเป็นส่วนมาก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกและเชิงลบ ทำให้ทราบว่า มี 13 ปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผลการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 ในการนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนด้านการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ผู้เสียภาษีมากขึ้น

2. การศึกษาปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำให้ทราบว่า มี 4 ปัจจัย ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผลการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อกรมสรรพากรและสำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 ในการนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการปรับเปลี่ยนช่องทางการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เสียภาษีให้เหมาะสมมากขึ้น

ข้อจำกัดจากการศึกษา

นอกจากตัวแปรอิสระ 17 ตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษา อาจจะมีตัวแปรอิสระอื่น ๆ อีกที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ในอำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา แต่ยังไม่ได้นำมาศึกษา

ข้อเสนอแนะของการศึกษา

1. จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ที่มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ควรเสนอสำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 ให้มีการจัดอบรมเรื่องการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เสียภาษีให้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้เสียภาษีที่มีความสนใจทั้งกลุ่มที่ยื่นแบบแสดงรายการทางอินเทอร์เน็ตและกลุ่มที่ยื่นแบบ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา หรือสถานที่ที่กรมสรรพากรกำหนด

2. จากการศึกษาปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ที่มีความสัมพันธ์กันเชิงลบ ควร

เสนอสำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 ให้มีการจัดอบรมเรื่องความรู้เกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ผู้เสียภาษี โดยเน้นเรื่องการหักค่าใช้จ่ายเงินได้ประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินเดือนให้มากขึ้นเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างยังมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวน้อย

3. จากการศึกษาปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) ควรเสนอกรมสรรพากรให้มีการปรับเปลี่ยนช่องทางการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ผู้เสียภาษีให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากขึ้น เพราะนอกจากผู้เสียภาษีจะรับรู้หลักเกณฑ์การยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากรแล้ว ที่สำคัญผู้เสียภาษียังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากการสอบถามเจ้าหน้าที่สรรพากรโดยตรง ดังนั้นกรมสรรพากรจึงควรมุ่งเน้นการจัดให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เสียภาษีโดยตรงอีกช่องทาง

2) ควรเสนอสำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 ให้มีการจัดเจ้าหน้าที่ไว้คอยบริการให้คำแนะนำปรึกษาในช่วงกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการให้มากขึ้น สำหรับผู้เสียภาษีที่มาติดต่อยื่นแบบแสดงรายการด้วยตนเองโดยตรง ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 และควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำปรึกษาทางโทรศัพท์สำหรับผู้ที่ยื่นแบบแสดงรายการทางอินเทอร์เน็ต

บรรณานุกรม

- กรมสรรพากร. (2558). ความรู้เรื่องภาษี. ค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2558,
จาก <http://www.rd.go.th/publish/286.0.html>
- กรมสรรพากร. (2558). วิธีการออกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปีภาษี 2557
สำหรับผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40(1) - (8) แห่งประมวลรัษฎากร. ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2558,
จาก <http://www.rd.go.th/publish/6225.0.html>
- กรมสรรพากร. (2558). วิธีการออกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปีภาษี 2557
สำหรับผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร. ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2558,
จาก <http://www.rd.go.th/publish/6225.0.html>
- กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร. (2557). ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2557. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- กองฝึกอบรม กรมสรรพากร. (2544). การฝึกอบรมหลักสูตรข้าราชการบรรจุใหม่วิชาพื้นฐาน
ประมวลรัษฎากร. กรุงเทพมหานคร.
- กันยา สุวรรณแสง. (2540). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์.
- เขมวิภา ตั้งประกายโรจน์. (2553). คุณลักษณะของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กับทัศนคติ
ต่อความเป็นธรรมของมาตรการภาษีอากรในด้านค่าใช้จ่ายเงินได้พึงประเมิน ค่าลดหย่อน
และอัตราภาษี. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองบัณฑิตมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จำนง พรายเข้มแข. (2535). เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับการสอนซ่อมเสริม
(ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ชวาล แพรัตกุล. (2525). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.
- ชวาล แพรัตกุล. (2526). เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ทริกา ทองเปลว และฉัฐนิช ชุตินันตพงศ์ . (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณ
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ชนวัฒน์ ไบหมาคป็นจ. (2554). ความรู้ความเข้าใจในการขบชี้รัถจักรยานยนต์ตามกฎจราจร :
กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่. สารนิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2535). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- ประเทือง ภูมิทราคม. (2540). *การปรับปรุงพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2527). *พฤติกรรมสุขภาพในเอกสารการสอนชุดวิชาสุขศึกษาหน่วยงานที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ*. กรุงเทพฯ : หจก.ป.สัมพันธ์พาณิชย์.
- ปาริฉัตร ตั้งพันธ์ประเสริฐ. (2550). *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การกับผลการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษาพนักงานของบริษัท เขียวสุรัตน์ จำกัด*. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พนิตนารถ เอ็นทรัพย์. (2551). *ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ประเภทเงินเดือน*. *วารสารประชาคมวิจัยปีที่ 14*, 79, 47 - 49.
- มานิช เวชพันธ์. (2532). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการประจำศึกษาเปรียบเทียบข้าราชการพลเรือน ทหารและตำรวจ*. ม.ป.ท.
- เขวาคี วิบูลย์ศรี. (2540). *การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รินทร์ดา ชินภูมิวนะ. (2555). *ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย*. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมประสงค์ กันหะเสน. (2555). *ความรู้ความเข้าใจของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. ค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2558, จาก <http://www.royin.go.th/?knowledges=body-of-knowledge-knowledge-knowledge-management-km>
- สำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2. (2558). *รายงานสรุปรวมการรับแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ปีภาษี 2557*. ทั่วประเทศ. ค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2558, จาก http://10.20.1.109/RCV9091_RPT57/index-sum.asp
- อรุณ รัชธรรม และคณะ. (2552). *พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- อักษร สวัสดิ์. (2542). *ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์
พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- อำไพ ชัยรัตน์เมธี. (2553). *ความรู้ความเข้าใจของผู้ขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีต่อการคำนวณ
ภาษีเงินได้เพื่อขอคืนเงินภาษีอากรในจังหวัดอ่างทอง. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- Yamane, T. (1973). *Statistic : An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York : Harper & Row.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
: กรณีศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน ประกอบด้วย .

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาขอความกรุณาจากท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและครบถ้วนทุกข้อ เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของการศึกษา โดยผู้ศึกษาขอรับรองว่าข้อมูลส่วนตัวของท่านจะไม่ถูกเปิดเผย นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ทางการศึกษาและทางวิชาการเท่านั้น และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลง ในช่องคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 25 ปี

☐ 25 - 35 ปี

☐ 36 - 45 ปี

☐ 45 - 55 ปี

☐ มากกว่า 55 ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ อนุปริญญาหรือต่ำกว่า

☐ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพ

☐ โสด

☐ สมรส

☐ หม้าย

5. อาชีพ

☐ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

☐ ลูกจ้างหน่วยงานภาครัฐ

☐ พนักงานบริษัทเอกชน

☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท

☐ 10,000 - 20,000 บาท

☐ 20,001 - 30,000 บาท

☐ 30,001 - 40,000 บาท

☐ สูงกว่า 40,000 บาท

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลง ในช่องคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. ท่านรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีในการยื่นแบบและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านช่องทางใดมากที่สุด

- ☐ เว็บไซต์กรมสรรพากร ☐ ประมวลรัษฎากร
☐ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ของกรมสรรพากร ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. ประสบการณ์การคำนวณภาษีในการยื่นแบบและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของท่าน

- ☐ น้อยกว่า 5 ครั้ง ☐ 6 - 10 ครั้ง
☐ 11 - 15 ครั้ง ☐ 16 - 20 ครั้ง
☐ สูงกว่า 20 ครั้ง

3. ระยะเวลาที่ท่านใช้ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อครั้งในการยื่นแบบและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

- ☐ น้อยกว่า 15 นาทีต่อครั้ง ☐ 16 - 30 นาทีต่อครั้ง
☐ 31 - 60 นาทีต่อครั้ง ☐ 1 - 2 ชั่วโมงต่อครั้ง
☐ มากกว่า 2 ชั่วโมงต่อครั้ง

4. ลักษณะการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของท่านในการยื่นแบบและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

- ☐ คำนวณภาษีด้วยตนเองทุกครั้ง ☐ ผู้อื่นเป็นผู้คำนวณภาษีให้ทุกครั้ง
☐ คำนวณภาษีด้วยตนเองเป็นบางครั้งและผู้อื่นเป็นผู้คำนวณภาษีให้เป็นบางครั้ง

5. แบบแสดงรายการประเภทใดที่ท่านใช้เป็นประจำในการยื่นแบบและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

- ☐ ภ.ง.ด. 91 (เงินได้จากเงินเดือนและค่าจ้างเพียงประเภทเดียว)
☐ ภ.ง.ด. 90 (เงินได้จากเงินเดือน ค่าจ้างและประเภทอื่น ๆ)
☐ ขึ้นทั้ง ภ.ง.ด. 91 และ ภ.ง.ด. 90 แล้วแต่เงินได้แต่ละปี

6. ลักษณะการยื่นแบบและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของท่าน

- ☐ แยกยื่นภาษีระหว่างสามีและภรรยา ☐ ยื่นรวมกับคู่สมรส
- ☐ ยื่นเสียภาษีในนามผู้มีเงินได้ (กรณีไม่มีคู่สมรส)

7. วิธีการที่ท่านยื่นแบบและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาบ่อยที่สุด

- ☐ ยื่นแบบที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาหรือสถานที่ที่กรมสรรพากรกำหนด
- ☐ ยื่นแบบผ่านทางอินเทอร์เน็ต

8. การศึกษาวิชาภาษีอากร

- ☐ ไม่เคยศึกษา ☐ เคยศึกษา

9. การเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคำนวณภาษี การยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

- ☐ ไม่เคยเข้าฟังบรรยายหรืออบรม ☐ 1 - 3 ครั้ง
- ☐ 4 - 6 ครั้ง ☐ 7 - 9 ครั้ง
- ☐ มากกว่า 9 ครั้ง

10. ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร

- ☐ ไม่สนใจ ☐ สนใจ

11. ท่านเคยขอคืนภาษีหรือไม่

- ☐ ไม่เคยขอคืนภาษี ☐ เคยขอคืนภาษี

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลง ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1. ผู้ที่เป็นโสดมีเงินได้จากเงินเดือนและค่าจ้างเพียงประเภทเดียวเกิน 50,000 บาท มีหน้าที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91		
2. ผู้ที่มีคู่สมรส หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายมีเงินได้เฉพาะเงินเดือนและค่าจ้างเกิน 100,000 บาท มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91		
3. ผู้ที่เป็นโสด มีเงินได้ประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินเดือนและค่าจ้างเกิน 30,000 บาท มีหน้าที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90		
4. ผู้ที่มีคู่สมรส หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายมีเงินได้ประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินเดือนและค่าจ้างรวมกันเกิน 60,000 บาท มีหน้าที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90		
5. ผู้มีเงินได้ (รวมถึงคนพิการ) ที่มีอายุเกิน 65 ปีขึ้นไปในปีภาษี และเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ให้ยกเว้นภาษีเงินได้ 190,000 บาท		
6. เงินได้ประเภทเงินเดือนสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท		
7. เงินได้ประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินเดือนสามารถเลือกหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร หรือเลือกหักค่าใช้จ่ายเหมาในอัตราที่กำหนด		
8. ผู้มีเงินได้หักค่าลดหย่อนส่วนตัวได้ 30,000 บาท		
9. กรณีที่สามีมีเงินได้แต่ภรรยาไม่มีเงินได้ สามีหักค่าลดหย่อนส่วนตัวได้ 30,000 บาท และหักค่าลดหย่อนภริยาได้อีก 30,000 บาท		
10. เบี้ยประกันชีวิตที่นำมาหักค่าลดหย่อนได้ กรมธรรม์ประกันชีวิตต้องมีกำหนดเวลา 10 ปี ขึ้นไป ให้หักลดหย่อนได้เท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท		
11. การหักค่าลดหย่อนบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ สามารถหักลดหย่อนได้ คนละ 17,000 บาท		
12. การหักค่าลดหย่อนบุตร ต้องเป็นบุตรที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยหรือชั้นอุดมศึกษาเฉพาะภายในประเทศไทยเท่านั้น		
13. เงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม ให้หักค่าลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 9,000 บาท		
14. ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา ให้สิทธิหักค่าลดหย่อนแก่บุตรเพียงคนเดียวเท่านั้น บิดามารดาต้องมีอายุถึง 60 ปี ในปีภาษีที่ขอหักลดหย่อน		

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
15. ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา หักค่าลดหย่อนได้คนละ 30,000 บาท		
16. ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจากการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย สามารถหักค่าลดหย่อนได้ตามจำนวนเงินที่จ่ายไปจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท		
17. ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) หักได้ไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้ และเมื่อรวมกับเงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและกองทุน กบข. แล้ว ไม่เกิน 500,000 บาท		
18. เบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้ หักค่าลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริง ไม่เกิน 15,000 บาท		
19. ค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพ หักค่าลดหย่อนได้คนละ 60,000 บาท		
20. เงินบริจาคสามารถหักค่าลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้สุทธิ		
21. เงินบริจาคสนับสนุนการศึกษา สามารถหักลดหย่อนได้ 2 เท่าของจำนวนเงินที่ได้จ่ายไปจริงแต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้สุทธิ		
22. กำหนดเวลายื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ภายในเดือนมกราคม - มีนาคม ของปีถัดไป		
23. การยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 สามารถยื่นได้ที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ธนาคารกรุงไทย ทางอินเทอร์เน็ต www.rd.go.th และส่งทางไปรษณีย์		
24. สามารถเลือกวิธีการชำระภาษีเป็นเงินสด บัตรเครดิต บัตร TAX SMART CARD เช็คหรือดราฟต์ ธนาณัติ		
25. ถ้ามีภาษีที่ต้องชำระจำนวนตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไป ผู้เสียภาษีมีสิทธิขอผ่อนชำระ ภาษีได้เป็น 3 งวดเท่า ๆ กัน		

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล นางสาวนพวรรณ คงสัจญ์

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5710522017

วุฒิการศึกษา

วุฒิ

ชื่อสถาบัน

ปีที่สำเร็จการศึกษา

บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี)

วิทยาลัยศรีโสภณ

2537

ตำแหน่งงานและสถานที่ทำงาน

นักตรวจสอบภาษีชำนาญการ

สำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 เลขที่ 878 ถนนกาญจนวนิชย์ ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา